

**Nota van Beantwoording van
zienswijzen Dijkversterking dijkkring 74 Neer
naar aanleiding van de terinzagelegging van
het ontwerpprojectplan Waterwet Dijkversterking, de ontwerplegger
en de m.e.r.-beoordelingsbesluiten**

27 juni 2017

1	INLEIDING	2
2	ZIENSWIJZEN	2
3	SAMENVATTING EN BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN	2
3.1	ZIENSWIJZE 1: OMGEVING HANSSUM	3
3.2	ZIENSWIJZE 2: OMGEVING HANSSUM	5
3.3	ZIENSWIJZE 3: VAN DE GEMEENTERAAD	9
3.4	ZIENSWIJZE 4: OMGEVING ROHRSTRAAT	12
3.5	ZIENSWIJZE 5: OMGEVING HAMMERMOLENSTUW	13
3.6	ZIENSWIJZE 6: OMGEVING NAPOLEONSWEG	16
3.7	ZIENSWIJZE 7: OMGEVING MOLENSTRAAT	22
3.8	ZIENSWIJZE 8: OMGEVING HANSSUM	27
3.9	ZIENSWIJZE 9: OMGEVING HANSSUM	30
3.10	ZIENSWIJZE 10: OMGEVING HANSSUM	32
3.11	ZIENSWIJZE 11: OMGEVING MOLENSTRAAT	35
3.12	ZIENSWIJZE 12: OMGEVING HANSSUM	40
3.13	ZIENSWIJZE 13: OMGEVING HANSSUM	43
3.14	ZIENSWIJZE 14: OMGEVING EILAND-HAGENDOORN	49
4	AMBTSHALVE WIJZIGINGEN	52
4.1	PROJECTPLAN WATERWET	52

1 Inleiding

Van donderdag 16 februari 2017 tot en met woensdag 29 maart 2017 hebben de volgende stukken ter inzage gelegen:

- het ontwerp-projectplan Waterwet dijkversterking dijkkring 74 Neer, incl. bijlagen.
- de ontwerp-omgevingsvergunning
- de ontwerp-legger

De stukken hebben op de volgende locaties analoog ter inzage gelegen:

- Gemeente Leudal (Heythuysen)
- waterschap Limburg (Blerick)
- Provincie Limburg (Maastricht)

De stukken waren ook in te zien of te downloaden vanaf de website:

<http://www.limburg.nl/Actueel/Bekendmakingen/2017>

Een ieder kon van 16 februari tot en met 29 maart 2017 schriftelijk en/of mondeling zienswijzen over het ontwerp-projectplan en de overige ontwerpbesluiten naar voren brengen. Daarbij is verzocht expliciet aan te geven op welk onderdeel de zienswijze betrekking heeft. Schriftelijke zienswijzen konden worden ingediend bij Gedeputeerde Staten van Limburg. Voor het indienen van mondelinge zienswijzen kon een telefonische afspraak worden gemaakt. Zienswijzen moesten worden gericht aan de Provincie Limburg.

Gedurende voornoemde periode was het voor iedereen mogelijk om een zienswijze in te dienen.

2 Zienswijzen

In totaal zijn veertien zienswijzen ontvangen. Alle ingekomen zienswijzen zijn tijdig ontvangen en zijn daarmee ontvankelijk. Voor het indienen van zienswijzen is aan één partij een verlenging toegekend van twee weken voor het aanleveren van nadere gronden.

Bij de beantwoording van de zienswijzen zijn de namen van de individuele burgers weggelaten en vervangen door een nummer. Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens is het namelijk niet toegestaan dat dergelijke gegevens (elektronisch) beschikbaar komen.

3 Samenvatting en beantwoording zienswijzen

Op de volgende pagina's worden de zienswijzen behandeld. Per zienswijze zijn de ingebrachte punten samengevat en daarna voorzien van een reactie.

3.1 Zienswijze 1: omgeving Hanssum

3.1.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 27 maart 2017 en gericht tegen de verhoging van de harde kering, grenzend aan het eigendom van indiener. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. Indiener geeft aan dat in de rapportage van Arcadis, waar de besluitvorming op is gebaseerd, horizontale zichtlijnen als criterium is genomen. Het zicht vanuit de woning op de jachthaven neemt af, waardoor geen toezicht op de jachthaven gehouden kan worden. Dit toezicht is van belang voor de veiligheid van personen en goederen.
- b. De gedane suggestie van het waterschap om voor het toezicht op de jachthaven gebruik te maken van camera's en beeldschermen wordt van de hand verwezen. Effectief cameratoezicht vraagt dat beelden permanent bekeken worden, iets dat volgens de indiener niet mogelijk is.
- c. Indiener verzoekt het waterschap de vereiste 73 centimeter verhoging van de keermuur uit te voeren in glas.
- d. In de ontwerp-legger wordt een obstakelvrije zone opgenomen van 4 meter, gemeten uit de keermuur. Indiener geeft aan dat hiermee 480 vierkante meter stallings- en bouwterrein verloren gaat. De vraag wordt gesteld hoe dit gecompenseerd gaat worden. Deze vraag geldt ook voor de beschermings- en buitenbeschermingszone.

3.1.2 Antwoord

- a. Het zicht op de jachthaven zal als gevolg van de verhoging van de keermuur afnemen. Deze oplossing past in het sober en doelmatig ontwerpen. In het rapport van Arcadis is aangegeven dat met een maaiveld ophoging van ca. 40 cm het zicht vanuit de tuin op de jachthaven nagenoeg volledig herstelt. Het zicht vanuit de woning zal wel afnemen, waardoor het zicht op de volledige jachthaven vanuit de woning wordt beperkt. Het behoud van direct zicht op de haven is geen criterium voor de (veiligheids-)afweging van het waterschap, maar wordt wel als belang voor de bedrijfsvoering van de jachthaven onderkend.
- b. In het kader van het ontwikkelen van mitigerende maatregelen (maatregelen die het effect van de ingreep moet beperken of voorkomen) heeft het waterschap voorgesteld aan de indiener om cameratoezicht toe te passen. De toepassing van camera's en beeldschermen beperkt inderdaad het toezicht vanuit de woning tot 1 locatie, indien de beeldschermen op 1 locatie worden aangebracht. Wel is het waterschap van mening dat cameratoezicht een aanvullende functie kan hebben. Gelet op het beperkte draagvlak bij de indiener is dit voorstel niet verder uitgewerkt door het waterschap.
- c. Op basis van de argumenten van de indiener heeft een heroverweging plaatsgevonden. Het waterschap constateert dat qua bedrijfsvoering de jachtwerf en jachthaven met elkaar verbonden zijn. Om toezicht op de jachthaven mogelijk te maken, wordt over ca. 25-30 meter strekkende meter lengte de verhoging van de keermuur uitgevoerd in glas. Daarbij wordt rekening gehouden met de gezichtspunten vanuit de woning, om zo groot mogelijke zichthoeken te verkrijgen. Dit maatwerkplan zal in goed overleg met de indiener worden opgesteld, waarbij de genoemde strekkende meters het maximum vormen.
- d. Voor het waterschap is de legger, samen met de keur, het instrument om te zorgen voor veilige dijken, droge voeten, voldoende en schoon water. De legger bevat onder meer zones (zonerings) voor de bescherming, instandhouding en toekomstige versterking van de

waterkering. Deze zones worden aangeduid als kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone. Bij initiatieven binnen deze drie zones beoordeelt het waterschap vergunningaanvragen op basis van hun invloed op de waterkering. Zo nodig worden randvoorwaarden gesteld. In de huidige situatie valt het terrein ook al grotendeels binnen de (buiten)beschermingszone, waar beperkingen gelden ten aanzien van bebouwing. Dit is geen absoluut bouwverbod en betekent dat niet kan worden gesproken over het verlies van bouwgrond door realisatie van het dijkversterkingsplan.

In de praktijk betekent de nieuwe situatie dat aan de binnenzijde van de kering een strook van 1 meter als inspectiepad vrij dient te worden gehouden. Deze strook mag in de huidige situatie ook niet worden gebruikt voor stalling van boten. Voor overige 3 meter van de kernzone kan het terrein bij normale omstandigheden (geen calamiteit) wel als botenstalling worden gebruikt, zoals het terrein ook nu al in gebruik is. De overweging hierbij is dat de trailers met boten relatief gemakkelijk en snel verplaatst kunnen worden indien dit noodzakelijk is bij calamiteiten of groot onderhoud van de waterkering (dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld schuren en tuinhuisen in particuliere tuinen). In een nader op te stellen privaatrechtelijke overeenkomst zullen tevens afspraken worden gemaakt over het vrijmaken van de resterende 3 meter obstakelvrije zone/kernzone in geval van calamiteiten.

Met betrekking tot het realiseren van bebouwing gelden op basis van de keur en de beleidsregels strenge voorwaarden in de kernzone en beschermingszones. Dit is in de huidige situatie ook al het geval. Bij het realiseren van bebouwing hebben we ook te maken met het Profiel van vrije ruimte. Dit is het gebied dat nodig is om toekomstige verbeteringen aan de waterkering te kunnen realiseren. Het Profiel van vrije ruimte staat onafhankelijk van de in de legger vastgestelde kernzone en beschermingszones van de waterkering. Bij het beoordelen van een vergunningaanvraag bekijkt het waterschap onder andere of het functioneren, de instandhouding, het beheer en onderhoud en de toekomstige versterking van de waterkering negatief worden beïnvloed. Het dijkversterkingsplan verandert niets aan de (on)mogelijkheden voor bouwen op uw perceel.

Kortom, de kernzone/obstakelvrije zone van 4 meter leidt niet tot een verslechtering van de huidige situatie. Er gaat geen extra stallings- en bouwterrein verloren ten opzichte van de bestaande situatie.

3.1.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. De keermuur zal over een lengte van circa 25 tot 30 meter met glas worden opgehoogd ter plaatse van de jachthaven. De lengte en de gezichtspunten vanuit de woning worden in overleg bepaald.

3.2 Zienswijze 2: omgeving Hanssum

3.2.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 10 maart 2017 en gericht tegen de verhoging van de harde kering en de coupure te Hanssum. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. De indieners onderschrijven de noodzaak tot verhoging, maar maken bezwaar dit uit te voeren als permanente verhoging. Hierdoor gaat een deel van het uitzicht verloren en indiener verwacht dat dit in de toekomst zal verergeren. Indiener bestrijdt dat uitzichtverlies onvermijdelijk is.
- b. Indiener geeft aan dat het waterschap zich verschuilt achter het woord 'precedentwerking'. Voor Hanssum (en andere dijkring(en)) zou gekeken moeten worden naar 'State of the Art'.
- c. Indiener stelt dat het aanleggen van een betonnen muur slecht is voor het toerisme. Provincie en gemeenten besteden veel geld en moeite om het toerisme in Limburg te promoten, een bijdrage uit dit potje helpt om het ontsieren van Limburg tegen te gaan.
- d. In het rapport van Arcadis zijn de natuur, immateriële schade, woongenot, waardevermindering van opstallen en exploitatieproblemen niet meewogen. Als deze punten worden meegewogen, zal volgens de indiener de balans uitslaan naar de door de bewoners aangedragen oplossing.
- e. Indiener betoogt dat een Cleverdam 1,8 maal duurder is dan een betonnen muur, maar dat deze oplossing minder duur wordt indien wordt gekozen voor een langer tracé, indien rekening wordt gehouden met inspanning van burgers én indien wordt gekozen voor een verhoging van 123 cm (dijken moeten waarschijnlijk uiterlijk 2050 nog een keer worden verbeterd/verhoogd).
- f. De Cleverdam is een puur Nederlands product en goed voor de economie.
- g. Volgens Arcadis voldoet de Cleverdam voor wat betreft waterveiligheid.
- h. Het waterschap geeft aan dat de beheerinspanning toeneemt bij meer kunstwerken. Bewoners en de watersportvereniging Hanssum hebben aangeboden te assisteren bij hoogwater. De Cleverdam is te bedienen door niet-gespecialiseerde personen.
- i. Een verhoging van de keermuur geeft een vermindering van zicht op de loswal. Een toename van criminaliteit en vermindering van het opmerken van levensbedreigende situaties.
- j. Indiener stelt dat door de verhoging van de coupure met 50 cm de rioolproblemen toenemen. Er is nog geen afdoende oplossing voor dit probleem.

3.2.2 Antwoord

- a. Het waterschap Limburg heeft een wettelijke taak om waterveiligheid te borgen en in stand te houden voor de in de Waterwet aangewezen primaire waterkeringen (primaire waterkeringen bieden veiligheid tegen overstromingen door de Noordzee, de Waddenzee, de grote rivieren zoals Rijn, Maas en Westerschelde).
Voor dijkring 74, Neer, heeft het waterschap van Rijkswaterstaat opdracht gekregen de dijkring te versterken. Concreet gaat het om het behalen van de wettelijke veiligheidsnorm van 1/250 per jaar. Het voldoen aan deze norm houdt in dat de dijken worden verhoogd en versterkt. Het verhogen van dijken houdt, in algemene zin, in dat een beperking optreedt in de huidige zichtlijnen. De wijze waarop de waterkering wordt verhoogd en versterkt, is afgewogen in een variantenanalyse. Het waterschap moet bij deze planvorming rekening houden met de eisen van sober en doelmatigheid. Sober houdt in dat enkel de kosten van maatregelen om de primaire waterkering weer aan de waterveiligheidsnorm te laten voldoen, en de wettelijke inpassing in de omgeving, voor subsidie in aanmerking komen.

- Doelmatig houdt in dat de totale kosten van een primaire kering gedurende de gehele levensduur worden geminimaliseerd. Deze eisen zijn afgewogen tegenover eisen zoals natuur en gebruiksfuncties. Het waterschap realiseert zich dat het met het verhogen van de kering een belangrijk deel van het uitzicht verloren gaat. Daarbij is de afweging gemaakt tussen het borgen van de veiligheid op een sobere en doelmatige manier en het verlies van uitzicht. Het vergroten van de veiligheid tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten is doorslaggevend in deze afweging.
- b. Het waterschap staat open voor nieuwe oplossingen, waarbij het van groot belang is dat het veiligheids- en beheeraspect zorgvuldig en degelijk aangetoond moet zijn, voordat een nieuwe oplossing kan worden toegepast. Mogelijke precedentwerking is daarbij van ondergeschikt belang. Aan de waterveiligheid en het kiezen van sobere en doelmatige oplossingen wordt wel grote waarde toegekend. Bij toepassing van een innovatief systeem werkt het waterschap normaliter samen met het ENW (Expertise netwerk Waterveiligheid). Bij een positief advies van dit orgaan kan het waterschap een nieuwe manier van water keren toepassen, waarbij de methode wordt afgewogen in een variantenanalyse. De Cleverdam beschikt op dit moment nog niet over een positief advies van het ENW. Bij de keuze voor versterking van de waterkering in Hanssum wenst het waterschap geen systemen toe te passen waarbij, anders dan bij een permanent aanwezige kering, aanvullend intensief onderhoud, toezicht en bediening benodigd is. Deze beheerinspanning, in het bijzonder de inspanning tijdens een hoogwater, zorgt voor een grote belasting voor het waterschap en dient zo mogelijk verkleind te worden. Zie verder ook de beantwoording onder g. van deze zienswijze. Het waterschap is van mening dat bij de totstandkoming van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer een zorgvuldige afweging heeft plaatsgevonden.
- c. Het waterschap ondersteunt de wens om het toerisme te bevorderen. De dijkversterking moet echter sober en doelmatig worden uitgevoerd waarbij de ruimtelijke kwaliteit die er nu is minimaal zal worden teruggebracht. Het waterschap heeft zich bereid verklaard om samen met de gemeente te verkennen op welke wijze de ruimtelijke kwaliteit kan worden verbeterd.
- d. Het is een correcte constatering dat de genoemde punten in het rapport van Arcadis niet zijn meegewogen. In de kostenvergelijking zijn de kosten van immateriële schade, mitigerende maatregelen en vergoedingen buiten beschouwing gelaten om tot een zuiver technische vergelijking van de oplossingen te komen. Voor het waterschap wegen de veiligheidscriteria het zwaarst. Een veilige dijk en realisatie van de wettelijk afgesproken bescherming van Neer tegen hoogwater zijn voor het waterschap de doorslaggevende criteria. In het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer is wel een integrale afweging gemaakt. Er is onder meer verkennend veldonderzoek uitgevoerd naar natuurwaarden en archeologisch bureauonderzoek (zie hoofdstuk 5 projectplan Waterwet dijkversterking dijkkring 74 Neer).
- e. Voor de Cleverdam is in het rapport van Arcadis een ontwerphorizon van 50 jaar aangehouden met een kerende hoogte van 73 cm. Met deze uitgangspunten is de Cleverdam een factor 2,3 duurder dan een harde kering en niet de door indiener genoemde factor 1,8. De levensduur van de betonnen constructie van een Cleverdam kan in theorie ook 100 jaar meegaan. In de berekening van Arcadis wordt in dat geval rekening gehouden met een robuustheidstoeslag van 50 cm verhoging van de norm, een kerende hoogte van in totaal 123 cm, waardoor de kosten tot een factor 1,8 dalen. Het is op dit moment echter niet te voorspellen of een verhoging van 123 cm inderdaad 100 jaar blijvend aan de (toekomstige) norm kan voldoen. Voor alle beoordeelde oplossingen geldt dat als er grotere hoeveelheden

- worden ingekocht, dit kan leiden tot een kostenreductie. Dit is dus niet onderscheidend. Ten aanzien van het voorstel om bewoners in te zetten (wat zou kunnen leiden tot kostenreductie), verwijst het waterschap naar de beantwoording van deze zienswijze onder h.
- f. Het waterschap werkt volgens haar inkoop- en aanbestedingsbeleid (rekening houdend met de Aanbestedingswet). Gelet op de omvang van het project zijn we gebonden aan de Europese aanbestedingsregels. Daarbinnen is onder meer aandacht voor maatschappelijk verantwoord en duurzaam inkopen. Ook aandacht voor de lokale economie maakt daar deel vanuit.
 - g. In de rapportage van Arcadis is aangegeven dat zowel een aangedreven kering (zoals de Cleverdam), een opdrijvende kering en een demontabele kering zodanig ontworpen kunnen worden, dat ze aan de eisen van de betrouwbare sluiting kunnen voldoen. Deze oplossingen hebben echter wel gevolgen voor de beheerinspanningen. Deze beheerinspanning, in het bijzonder de inspanning tijdens een hoogwater, zorgt voor een grote belasting voor het waterschap en dient waar mogelijk verkleind te worden. Op het aspect beheerinspanning scoort de Cleverdam lager omdat het systeem in de opbouw kan falen. Dit is een veiligheidsrisico dat wij niet willen nemen. Het waterschap ziet dan ook af van de toepassing van een Cleverdam in deze situatie.
 - h. Het waterschap is wettelijk verantwoordelijk voor de veiligheid van de primaire keringen. Deze verantwoordelijkheid kan en mag niet worden overgedragen aan de bewoners, hoezeer wij het gebaar ook waarderen.
 - i. De betrokkenheid om de leefbaarheid en veiligheid te borgen wordt op prijs gesteld. De gemeente Leudal zorgt voor de ophoging van de weg Hanssum zodat de hoogte van de keermuur ten opzichte van de weg ongeveer gelijk blijft. Hierdoor blijft zicht mogelijk vanaf de weg. Eventuele toename van de criminaliteit als gevolg van de verhoging van de keermuur is ons inziens onvoldoende beargumenteerd.
 - j. De drempelhoogte van de coupure ter hoogte van Hanssum nr. 37 zal worden verhoogd met ca. 78 cm. De opening in coupure fungeert in de huidige situatie als overloop bij extreme neerslag waardoor regenwater via de coupure kan wegstromen richting de Maas. In de nieuwe situatie met verhoogde drempel treedt deze overloop later in werking. Het verhogen van de drempel bij de coupure heeft daardoor invloed op de afvoer van regenwater bij extreme neerslag in de straat Hanssum. Om in de nieuwe situatie met verhoogde drempel de mogelijkheid tot overloop van regenwater gelijkwaardig te houden aan de huidige situatie, zal ter hoogte van de coupure een afvoerleiding onder de waterkering worden aangelegd. Tevens zal ter hoogte van Hanssum nr. 42 een roostergoot in de weg worden aangebracht waardoor het water kan blijven wegstromen. Het waterschap heeft berekend dat met deze maatregelen geen verslechtering in de straat Hanssum zal optreden bij extreme neerslag als gevolg van de drempelverhoging van de coupure. Na realisatie van de nieuwe waterkering zal de gemeente Leudal aansluitend de herinrichting van de weg Hanssum uitvoeren. Gemeente Leudal en het waterschap trekken bij de herinrichting van de weg gezamenlijk op. Het waarborgen van een goede waterhuishouding en de civieltechnische inrichting van de weg zonder verslechtering van gebruiksfuncties vormen hierbij nadrukkelijke randvoorwaarden.

3.2.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft aanleiding tot inhoudelijke aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. Ten opzichte van het ontwerp-projectplan wordt toegevoegd dat voor de

afvoer van hemelwater bij de coupure Schoor een roostergoot in de weg wordt aangebracht en een afvoerleiding onder de waterkering.

3.3 Zienswijze 3: van de gemeenteraad

3.3.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 28 maart 2017 en ingediend namens het college en de gemeenteraad van Leudal. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. Indiener geeft complimenten voor de bereidheid van waterschap om een toelichting te geven in de raadscommissie van 7 maart jl. en wijze waarop de informatie is verstrekt tijdens de bewonersavond.
- b. De indiener onderschrijft dat veiligheid prioriteit nummer 1 is, en dat dit ook van belang is voor de bewoners van een groot achterland. Het voorgestelde ontwerp is goed doordacht waarbij rekening is gehouden met andere belangen. Demontabele keringen zijn onvoldoende bevonden door waterschap.
- c. Arcadis heeft een positief advies gegeven met betrekking tot de veiligheid van een flexibele kademuur.
- d. Er heeft geen duidelijke en volledige financiële vergelijking tussen een vaste kademuur en de mogelijke alternatieven plaatsgevonden voordat de besluitvorming plaatsvond.
- e. Hanssum in Neer is toeristisch van belang. Mede vanuit een toeristisch oogpunt vindt de indiener het van belang dat een kademuur zo min mogelijk visueel hinderlijk moet zijn. Het opnemen van transparante keringen in het plan van het waterschap wordt gesteund.
- f. Indiener denkt dat er meer moet worden gekeken naar de inpassing van de muur in de omgeving van het landschap. Indiener doet een oproep om hierbij bewoners te betrekken.
- g. De indiener roept het waterschap op proactief in dialoog te blijven met de direct betrokkenen en samen met hen te bekijken waar nog maatwerk mogelijk is. Zorgvuldig overleg met bewoners is noodzakelijk. Al opgenomen mitigerende (maatwerk)maatregelen keurt de indiener goed.
- h. De Cleverdam is niet voldoende bedrijfszeker en daardoor onvoldoende veilig. Het Expertise Netwerk Waterveiligheid heeft nog geen adviesaanvraag ontvangen laat staan dat het daarover een positief advies heeft uitgebracht. Ook Rijkswaterstaat heeft geen positieve beoordeling voor de Cleverdam afgegeven. Het plaatsen van de Cleverdam, in plaats van een glazen wand bij de huizen, stuit op praktische bezwaren. Een hele Cleverdam zou het dubbele kosten. De indiener vindt dat het de verantwoordelijkheid is van de leverancier zelf om de juiste accreditatie te verkrijgen en om vervolgens het gesprek met het waterschap aan te gaan.
- i. De indiener adviseert het waterschap om in plaats van steen glas te gebruiken. De gemeente is bereid om een gedeelte van de extra investeringskosten beschikbaar te stellen, met een maximum van € 200.000 op voorwaarde dat het waterschap zelf minimaal hetzelfde bedrag inbrengt. We vinden dit bedrag te rechtvaardigen aangezien de totale extra investeringskosten voor glas op ruim € 600.000 zouden uitkomen. Daarnaast verwachten wij dat door deze investering omwonenden afzien van planschadeclaims en zal het waterschap dus ook minder planschade behoeven te vergoeden. Het bedrag dat het waterschap kwijt zal zijn aan planschade kan in onze ogen beter worden ingezet in een betere inpassing van de dijk en kademuur.
- j. De bovenstaande punten zijn ook van toepassing op de omgevingsvergunning die ter inzage is gelegd.

3.3.2 Antwoord

- a. Het geven van een toelichting en verstrekken van voldoende informatie ziet het waterschap als onderdeel van een zorgvuldig planproces.
- b. Het zorgen voor de waterveiligheid heeft voor het waterschap inderdaad de hoogste prioriteit. Bij de versterking van dijkkring 74 in Neer hebben we de versterkingopgave afgewogen ten opzichte van meerdere belangen, wetten en beleidsregels. We voelen ons gesterkt dat de gemeenteraad onderkent dat dit proces zorgvuldig is verlopen.
- c. In de rapportage van Arcadis is aangegeven dat zowel een aangedreven kering (zoals de Cleverdam), een opdrijvende kering en een demontabele kering zodanig ontworpen kunnen worden, dat ze aan de eisen van de betrouwbare sluiting kunnen voldoen. Deze oplossingen hebben echter wel gevolgen voor de beheerinspanningen. Deze beheerinspanning, in het bijzonder de inspanning tijdens een hoogwater, zorgt voor een grote belasting voor het waterschap en dient waar mogelijk verkleind te worden. Op het aspect beheerinspanning scoort de Cleverdam lager omdat het systeem in de opbouw kan falen. Dit is een veiligheidsrisico dat wij niet willen nemen. Maar er is nog een veiligheidsrisico bij de keuze voor de Cleverdam. Er is weinig ruimte langs de waterkering om bij falen van de Cleverdam met groot materieel in te grijpen. Denk aan de inzet van een kraanmachine om bij een vastzitten van de Cleverdam deze alsnog met hulp van een kraan uit de grond te trekken. Ook het aanvoeren van bigbags bij een falende Cleverdam is op onderdelen in Hanssum niet mogelijk. Het waterschap ziet dan ook af van de toepassing van een Cleverdam in deze situatie.
- d. In 2016 hebben gesprekken met bewoners van Hanssum plaatsgevonden. Daarbij is nadrukkelijk het verzoek van bewoners naar voren gekomen om het zicht op het Maasdal en de haven te behouden. Het waterschap heeft vervolgens Arcadis opdracht gegeven om kansrijke oplossingen in beeld brengen die naast veiligheid ook bijdragen aan behoud van zicht en een afweging te maken tussen een keermuur en de oplossingen die bijdragen aan het behoud van zicht. In deze rapportage is een vergelijking gemaakt van de mogelijke alternatieven en financiële consequenties. Van alle type oplossingsrichtingen zijn zowel de investeringskosten bepaald als de 'Life Cycle Costs' (LCC). Onder LCC worden de kosten verstaan die in de komende 100 jaar nodig zijn voor het beheer, onderhoud en levensduur van een waterkeringssysteem. Op basis van het rapport heeft het Dagelijks Bestuur een besluit genomen. Daarbij is de keuze gemaakt om over een lengte van 50 meter de keerwand te verhogen met glas. Eind december is dit besluit gecommuniceerd met de omwonenden. Deze oplossingen zijn verwerkt in het ontwerpprojectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer dat vanaf 16 februari ter inzage heeft gelegen. Naast de toepassing van glas, zijn voor meerdere bewoners voorstellen ontwikkeld voor mitigerende maatregelen, zoals het ophogen van tuinen en terrassen. Het besluit is ons inziens tijdig genomen en gebaseerd op een financiële onderbouwing die duidelijk en volledig is, en waarbij het waterschap de hoogste prioriteit toekent aan waterveiligheid.
- e. Voor wat betreft de toepassing van glas verwijzen we naar het antwoord op onderdeel i. van deze zienswijze. Voor wat betreft het zo min mogelijk visueel hinderlijk zijn van de kade wijst het waterschap op de verkenning dat ze gezamenlijk met de gemeente zal oppakken om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren, zoals ook is gemeld onder zienswijze 2 onderdeel c en zienswijze 3 onderdeel f.
- f. Het waterschap heeft zich bereid verklaard om samen met de gemeente te verkennen in welke vorm de ruimtelijke kwaliteit kan worden verbeterd. De resultaten van de verkenning worden door het waterschap gedeeld met de bewoners.

- g. Het waterschap zal zich maximaal inspannen, om daar waar sprake is van mitigerende maatregelen, zoveel mogelijk rekening te houden met de wensen van de bewoners. De met de bewoners afgestemde inpassingsplannen zullen in de opdracht naar de aannemer toe worden meegenomen.
- h. Het waterschap is inderdaad van mening dat de Cleverdam op dit moment niet in voldoende mate is getest en goedgekeurd. De Cleverdam is te duur en de te leveren beheersinspanning tijdens een hoogwater zorgt voor een grote belasting voor het waterschap. Dit is ook beschreven onder c. van deze zienswijze. De conclusie van de gemeenteraad onderschrijft ons standpunt.
- i. Het waterschap is bereid om deels tegemoet te komen aan de wens van belanghebbenden voor toepassing van een glazen kering over een grotere lengte dan voorzien in het ontwerp-projectplan. Gelet op het bedrijfsbelang van de jachtwerf Peulen, kiest het waterschap voor toepassing van circa 25 tot 30 meter extra glas. Op basis van de toezegging van de gemeente om € 200.000,- beschikbaar te stellen, wordt nader overleg gevoerd tussen gemeente en waterschap. De gemeente heeft aangegeven vooral belang te hechten aan het toeristisch belang van Hanssum. Zij hebben aangegeven dat met het aanbrengen van glas, direct ten noorden van de coupure Schoor, het beste aan dit belang tegemoet kan worden gekomen. Het waterschap heeft geen wettelijke basis om hier invulling aan te geven, maar is bereid om op basis van een inspanningsverplichting in overleg met de gemeente te onderzoeken of op dit gedeelte de verhoging van de keermuur in glas gerealiseerd kan worden. Dat hiermee de kans wordt vergroot dat het bedrag voor planschade lager wordt is een bijkomend voordeel, maar voor het waterschap blijft waterveiligheid de hoogste prioriteit en dat deze op een sober en doelmatige wijze wordt vormgegeven.
- j. Zienswijzen op de omgevingsvergunning worden afgehandeld door de gemeente Leudal.

3.3.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. Ten opzichte van het ontwerp-projectplan wordt een grotere lengte keermuur met glas verhoogd. Rekening houdend met de bedrijfsbelangen van jachtwerf Peulen past het waterschap op deze locatie ongeveer 25 tot 30 meter toe. Op basis van de bijdrage van de gemeente Leudal levert het waterschap een inspanningsverplichting om ten noorden van de coupure Schoor een extra gedeelte glazen kering te realiseren. In het projectplan zal de verkenning naar het verbeteren van ruimtelijke kwaliteit worden genoemd.

3.4 Zienswijze 4: omgeving Rohrstraat

3.4.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 28 maart 2017 en gericht tegen de verhoging van de groene kering, grenzend aan het eigendom van indiener en de reservering van grond ten behoeve van de aanpassing van de Rohrstraat. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. Indiener geeft aan dat een strook van zijn grond binnen de "systeemgrens" is komen te liggen. Indiener is van mening dat een ter plaatse te realiseren functionele en veilige overkluizing in dijkvak 4 ook kan worden gerealiseerd op een daar passende en elegante wijze die de eigendommen van alle daar belendende particulieren ongemoeid laat.
- b. Indiener geeft aan nooit betrokken te zijn geweest bij de voorbereiding van de nu voorliggende variant. Indiener verzoekt om een onderhoud over deze zaak.

3.4.2 Antwoord

- a. Voor de inpassing van het dijktracé ter hoogte van de Rohrstraat heeft, mede naar aanleiding van de ingediende zienswijze, een heroverweging van het dijktracé plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een aanpassing van het tracé zoals in het ontwerp-projectplan was opgenomen. De overkluizing komt daarbij te vervallen en de coupure in de Rohrstraat, aan de zuidwestzijde van de groene rivier, wordt niet gewijzigd. Het bestaande tracé van de dijkkring wordt binnendijs verhoogd en versterkt. Daarmee ontstaat een uitbreiding van het dijkprofiel aan de noord-oostzijde van de bestaande dijk.
Het gevolg van deze tracéaanpassing is dat de systeemgrenzen ook wijzigen. De weg ter hoogte van Rohrstraat 2 en 4 wordt niet verlegd. Daarmee vervalt de projectie van het grondlichaam van de nieuwe weg op het perceel van de indiener.
De systeemgrenzen ten noord-oosten van de huidige dijk zijn uitgebreid in noordoostelijke richting.
- b. Indiener heeft tijdens het gesprek op 21 maart 2017 aangegeven mee te willen werken aan de plannen van het waterschap. Ten gevolge van de aanpassing van het dijktracé en de bijbehorende aanpassing van het dijktracé is geen grond meer benodigd van de indiener. De gemaakte afspraak dat de grondverwerver binnenkort in gesprek gaat met de indiener, kan dan ook vervallen.

3.4.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft aanleiding tot inhoudelijke aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. De overkluizing komt te vervallen. Het bestaande dijktracé wordt gevolgd, waarbij de uitbreiding ten gevolge van de dijksterking binnendijs plaatsvindt (aan de noord-oostzijde van de bestaande dijk).

3.5 Zienswijze 5: omgeving Hammermolenstuw

3.5.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 29 maart 2017 en gericht tegen de verhoging van de groene kering, grenzend aan de loods in eigendom van indiener, ter hoogte van de Hammermolenstuw. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. Op het kadastrale perceel N427 staat een loods die de indieners op termijn willen verbouwen tot een woning. Als gevolg van de dijkverbetering zal de nieuwe dijk circa 8 meter dichterbij de loods komen te liggen. Hierdoor worden de indieners ernstig beperkt in de mogelijkheden voor verbouwing van de loods tot woning en in hun privacy.
- b. Indieners hebben met medewerkers van het waterschap gesproken. Daarbij zijn ook de beperkingen uit de keur ter sprake gekomen. Op 9 februari 2017 gaf het waterschap aan dat tot op 3 meter van de loods (in de richting van de nieuwe dijk) een paalfundering zou mogen worden gebruikt als fundering voor de nieuwe woning. In een email op 6 maart 2017 wees het waterschap deze paalfundering alsnog af en baseerde zich op het profiel van de vrije ruimte. In een schriftelijke toelichting op 18 maart 2017 gaf het waterschap aan dat de regels uit de keur voor het bouwen in het profiel van de vrije ruimte onverkort van toepassing waren. Dat legt grote beperkingen op aan de mogelijkheden om de loods te verbouwen tot een woning. Indieners betreuren de gang van zaken ten zeerste en voelen zich daardoor onheus bejegend. Als direct in de eerste gesprekken in het voorjaar van 2016 aan de indieners was gemeld dat het voorkeursalternatief voor de dijkverbetering in dijkvak 1 vergaande beperkingen op zou leggen aan de mogelijkheden om de loods te verbouwen, dan hadden zij destijds al bezwaren kunnen uiten tegen dat voorkeursalternatief.
- c. Indieners geven aan dat toen de huidige nooddijk werd aangelegd, ze welwillend zijn geweest en land hebben afgestaan voor die nooddijk omdat andere grondeigenaren grote bezwaren hadden om de dijk achter het bosje te laten lopen. Dat laatste was het aanvankelijke plan. In dat geval zou de dijk circa 100 meter verder naar het zuiden gelegen hebben.
- d. Indieners stellen voor de aansluiting van dijkvak 1 op de Hammermolenstuw met een scherpere bocht in de dijk uit te voeren. De verwachting is in dat geval dat het profiel van de vrije ruimte niet of minder ver over de loods zal liggen waardoor de indieners minder beperkingen vanuit de keur ondervinden bij de verbouwing van de loods. In deze zienswijze verzoeken de indieners dit voorstel van aanpassing bij de besluitvorming te betrekken.

3.5.2 Antwoord

- a. Met betrekking tot het realiseren van bebouwing gelden op basis van de keur en de beleidsregels strenge voorwaarden in de kernzone en beschermingszones. Dit is in de huidige situatie ook al het geval. In de huidige en nieuwe situatie ligt het perceel N427 met bouwwerken voor een groot deel in de beschermingszone. Activiteiten binnen deze zonering zijn altijd vergunnings- of meldingsplichtig. Bij initiatieven binnen deze zone beoordeelt het waterschap vergunningaanvragen op basis van hun invloed op de waterkering. Zo nodig worden randvoorwaarden gesteld. In de huidige situatie ligt de kernzone van de dijk op 16 meter van de loods. Het referentiepunt hierbij is het hoekpunt van de loods met de kortste afstand tot de kernzone van de dijk. Het waterschap heeft ten opzichte van het huidige voorliggend ontwerp een optimalisatie doorgevoerd waardoor de dijk niet ± 8 meter maar $\pm 4,5$ meter richting loods wordt opgeschoven. Zie verder ook de beantwoording van deze zienswijze onder d.

Het Profiel Van Vrije Ruimte (PVVR) voor het gehele perceel bestrijkt een zone van 24 meter gerekend vanaf de kernzone. Met het opnemen van een Profiel Van Vrije Ruimte wordt beoogd ontwikkelingen te voorkomen die het realiseren van de voorgenomen verbetering onmogelijk maken of slechts mogelijk te maken zijn via verwijdering of aanpassing van werken met grote financiële consequenties. Nieuwbouw binnen het PVVR wordt conform het vigerende beleid niet toegestaan.

Het PVVR legt in deze beperkingen op met betrekking tot het verbouwen van de loods. In huidige situatie zou dit betekenen dat de loods verbouwd mag worden tot woning onder voorwaarden dat de buitenmuren moeten blijven staan. Daarbij is het naar buiten en naar beneden toe uitbouwen van de woning niet toegestaan. In de situatie met de nieuwe dijk blijven de beperkingen die het PVVR op het verbouwen van de loods legt onveranderd. Met de verhoging van de dijk en het verwijderen van delen van de sparrenhaag komt de privacy op het perceel in het geding. Daarbij gaat het vooral om de inkijk vanaf de kruin van de waterkering aan de zuidzijde van het perceel. Inzet van de mitigatie is middels landschappelijke maatregelen de privacy op het perceel te herstellen door beperking van het zicht waar nodig, dat wil zeggen vanaf de dijk kruin bij het dijkdeel direct ten noorden van de beek. Daarbij wordt rekening gehouden met de wens van de bewoners niet opgesloten te worden, en zichten naar de beek en over het perceel te behouden. Tevens wordt ingezet op het herstel van de weide en haar boombeplanting, afrastering en sproei-installatie. In het algemeen wordt gestreefd naar een aantrekkelijke en logische buitenruimte met bijzondere aandacht voor de situatie bij de loods/beoogde woning. Het waterschap heeft een landschapsarchitect gevraagd een inpassingsplan te maken waarbij zoveel mogelijk wordt tegemoetgekomen aan genoemde uitgangspunten. Inmiddels zijn een drietal inpassingsvarianten met de bewoners besproken. De bewoners hebben nog geen keuze gemaakt en hebben aangegeven eerst duidelijkheid te willen hebben over de beperkingen die de keur op hun perceel legt.

- b. Het waterschap betreurt het dat met betrekking tot de mogelijkheden voor het verbouwen van de loods tot woning in eerste instantie een niet correcte berekening van het PVVR is besproken. Dit heeft tot verkeerde verwachtingen geleid. Het waterschap heeft daarop een nieuwe correcte berekening uitgevoerd en die met de bewoners besproken. De alternatievenafweging en voorkeursalternatief (VKA) voor dijkkring 74 Neer is vastgesteld door het dagelijks bestuur van het waterschap bij besluit van 25 juli 2015. Het voorkeursalternatief vormde de basis voor de verdere uitwerking van het ontwerp (VO). Op de informatieavond van 23 februari 2016 heeft het waterschap de voorkeursvarianten gepresenteerd aan de bewoners van Neer. De alternatievenafweging maakt onderdeel uit van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer.
- c. Formeel gezien hebben de bewoners destijds rechtsmiddelen kunnen instellen tegen het plan de aangelegde nooddijk. Het waterschap kan zich inleven in het argument van de indiener, maar op dit moment is het de vaststelling van het projectplan Waterwet voor de huidige dijkversterking in Neer aan de orde. Daarin staat de locatie van het destijds gekozen dijktracé niet meer ter discussie.
- d. Het waterschap heeft het ontwerpprojectplan waterwet Neer tijdens de informatieavond van 8 maart 2017 gepresenteerd aan de bewoners van Neer. Op verzoek van de indieners is toen gevraagd te bezien of de dijk niet verder van de loods kan worden afgelegd. Het waterschap heeft daarbij toegezegd de situatie nog eens goed te bekijken. Door het ontwerp verder te optimaliseren kan de dijk ter hoogte van de loods $\pm 3,5$ meter naar het zuiden worden opgeschoven. Dit houdt in dat de dijk, ten opzichte van de huidige situatie, geen 8 meter

naar de loods opschuift maar $\pm 4,5$ meter. Door deze verschuiving met $\pm 3,5$ meter blijven de beperkingen met betrekking tot het verbouwen van de loods, vanwege het beslag van het PVVR, intact. Voor het mitigatieplan is deze verplaatsing wel voordelig. Voor de inpassing van bomen en struiken tussen de loods en dijk, komt nu in totaal een zone van 11,5 meter in plaats van 8 meter ter beschikking. Deze verschuiving van de dijk leidt er toe dat het ontwerp voor dit dijkvak aangepast wordt. Tevens wordt de systeemgrens verplaatst.

3.5.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft aanleiding tot inhoudelijke aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. Het dijktracé wordt ter hoogte van de loods $\pm 3,5$ meter in zuidelijke richting verschoven.

3.6 Zienswijze 6: omgeving Napoleonsweg

3.6.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 29 maart 2017 en gericht tegen het aanleggen van een nieuwe dijk over het perceel in eigendom van indiener, het onderbouwen van de gemaakte keuzes hierin en de wijze van communicatie hierover. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. In het ontwerpprojectplan wordt teneinde te kunnen voldoen aan de veiligheidsnorm van 1/250 een nieuwe aansluiting op de hoge gronden gezocht. Met de nieuwe aansluiting wordt de waterkering gesloten zodat in de situatie van maatgevend hoog water het water niet achter de kering stroomt via het laaggelegen perceel. Indiener geeft aan dat er sprake is van een "doodlopende" dijk op de grens van de percelen van de indiener en de buren.
- b. Indiener onderschrijft de noodzaak van een aansluiting van de huidige kering op de hoge grond van de Napoleonsweg. Indiener maakt bezwaar tegen het gekozen tracé. Hierbij wordt het perceel dat thans in eigendom is van de indiener doorsneden.
- c. De in het ontwerpprojectplan opgenomen 20 meter brede paardenovergang over de dijk dient door de aannemer te worden vertaald van schetsontwerp naar een definitief ontwerp. Het is de indiener niet duidelijk hoe die "vertaling" straks in de praktijk eruit zal zien.
- d. De indiener heeft alleen aan de zuidzijde een vrij uitzicht en dit uitzicht zal door de kering worden aangetast, vooral als de kering in de toekomst nog opgehoogd zal worden.
- e. In het ontwerpprojectplan wordt aangegeven dat de paardenwei bereikbaar blijft. In de keur van het waterschap is bepaald dat medegebruik op eerste aanschrijving door of namens het bestuur op kosten van de gebruiker dient te worden gestaakt of beëindigd indien het beheer of het voeren van onderhoud door het waterschap dit vereist. De indiener wenst dat de bereikbaarheid toereikend is geborgd, nu de overgang in de kernzone van de dijk komt te liggen.
- f. Indiener vreest dat het terugbrengen van de huidige beregeningsinstallatie stuit op beperkende voorschriften uit de keur en vraagt zich af of deze nog adequaat zal werken. Indiener wenst dat na aanleg van de dijk de pomp en het buizensysteem opnieuw wordt ontworpen.
- g. De gekozen oplossing leidt ertoe dat de eigendommen van de indiener aan beide zijden van de kering binnen de beschermingszone en buitenbeschermingszone liggen, als gevolg waarvan aan weerszijden van de kering voor de indiener beperkingen gelden.
- h. Als gevolg van de doorsnijding van het perceel komt een deel van een weiland binnendijks te liggen in de vorm van een punt. Hierdoor verwacht de indiener aanzienlijke waardedaling.
- i. Indiener is het oneens dat de beschreven tweede variant uit de variantenanalyse niet voldoet aan de beschermingsopgave alsmede dat dit uiteindelijk de doorslag heeft gegeven. Bij het alternatieve tracé (waarbij de bestaande kering ten noorden van haar woning en paardenstal wordt doorgetrokken) ligt de woning van de indiener weliswaar buitendijks, maar dat is in de huidige situatie ook het geval. Indiener is van mening dat nu het slechts gaat om één woning en die woning bovendien in de bestaande situatie eveneens buitendijks ligt, het niet zo is dat de tweede variant niet voldoet aan de beschermingsopgave van het waterschap.
- j. De woning van de indiener is zo hoog gebouwd dat deze (behoudens de kelderverdieping) hoger ligt dan de voorziene kering. De woning van cliënte wordt als gevolg van de kering dus niet extra "beschermd". De indiener heeft bij herhaling te kennen gegeven aan het waterschap niet beschermd te willen worden en buitendijks te blijven. De indiener accepteert het risico dat de woning niet beschermd wordt, geeft aan het waterschap niet aansprakelijk te stellen en is bereid een (ketting)beding te ondertekenen voor zowel de indiener als nieuwe eigenaren en hun rechtsopvolgers.

- k. Indiener verzoekt het waterschap het tracé ten noorden van Napoleonsweg 99 inclusief paardenstal te realiseren. Dit tracé heeft volgens indiener tot voordeel dat de eigendommen niet worden doorsneden door de kering, en ook andere mitigerende maatregelen niet noodzakelijk zijn. Tevens geeft de indiener aan dat het noordelijke tracé korter is, minder aanpassingen behoeft aan de bestaande dijk, beter scoort op de aspecten toekomstvastheid, bergend vermogen winterbed, beschermde natuurgebieden en wonen en dat de gronden noordelijk van de woning en paardenstal hoger liggen.
- l. Indiener heeft een eigen alternatief voorgesteld, namelijk een groene kering meer zuidelijk over een bestaande perceelgrens. Hierdoor komen de weilanden van de indiener ook binnendijs te liggen. Ten aanzien van dit alternatief is aan indiener per email aangegeven dat dit tracé geen doorgang kan vinden omdat in dit alternatieve tracé extra ruimte van het winterbed van de rivier wordt afgehaald, wat leidt tot opstuwung van de waterstanden op de Maas bij hoge afvoeren. Indiener vindt dit onbegrijpelijk. Het gekozen voorkeursalternatief leidt immers eveneens ertoe dat extra ruimte van het winterbed van de rivier wordt afgehaald. Het alternatieve tracé waarbij de groene kering noordelijk van de woning en paardenstal wordt aangelegd, is met het oog op de ruimte voor de rivier veruit de beste optie, maar dat wordt bij de keuze voor het thans opgenomen voorkeurstracé terzijde geschoven. Waar het kennelijk niet onoverkomelijk is dat ruimte voor de rivier wordt opgeofferd ten gunste van het voorkeurstracé, valt niet in te zien dat dat niet ook kan voor een tracé (het tweede alternatief) dat in ieder geval meer tegemoet komt aan de gerechtvaardigde belangen van de indiener. Indiener voegt daaraan toe dat, ook al zou bij de uitvoering van het tweede alternatieve tracé op deze plek wat meer ruimte voor de rivier worden ingeleverd, dit gecompenseerd kan worden doordat op andere plekken ruimte voor de rivier wordt gecreëerd. Deze mogelijkheid is volgens de indiener onvoldoende onderzocht of niet goed onderbouwd.
- m. In de visie van het waterschap moet de woning worden beschermd. Indiener deelt deze visie in het geheel niet.
- n. De indiener voelt zich niet gehoord. Het waterschap gaat zijn eigen gang. Naar aanleiding van bepaalde vragen/opmerkingen van indiener is zelfs nooit een antwoord gekomen.
- o. Wie gaat het extra onderhoud (onkruidbestrijding, maaien en opruimen van het maaisel om te voorkomen dat de paarden en pony's van indiener Jacobskruiskruid binnen krijgen) aan de keringen voor zijn rekening nemen?
- p. Wat wordt ondernomen om aantasting van het leefgebied van de (beschermde) alpenwater salamander te voorkomen?
- q. Indiener verzoekt het waterschap wat vorenstaand is aangegeven tevens te betrekken op resp. aan te merken als zienswijze tegen de ontwerp-leggerwijziging.

3.6.2 Antwoord

- a. De huidige kering in Neer stopt op de plek waar de hoogte van de kering gelijk is aan de hoogte van grond. Dit kan men een doodlopende kering noemen. In de huidige situatie is dat punt inderdaad bereikt op de plek die de indiener aangeeft. De huidige kering heeft een veiligheidsnorm van 1/50, wat lager is dan de veiligheidsnorm 1/250. De nieuwe maatgevende waterstand van de Maas is hoger dan de hoogte van de huidige dijk. Als de dijk niet wordt verlengd, en alleen maar verhoogd, kan het water "achterlangs" stromen als het water in de Maas die maatgevende waterstand bereikt. Om die reden wordt opnieuw gezocht naar een nieuw aansluitingspunt waar de grond dezelfde hoogte heeft als de nieuwe veiligheidsnorm.

- b. Het Waterschap Limburg heeft een wettelijke taak om waterveiligheid te borgen en in stand te houden voor de in de Waterwet aangewezen primaire waterkeringen. Voor dijkkring 74, Neer, heeft het waterschap van Rijkswaterstaat opdracht gekregen de dijkkring te versterken. Concreet gaat het om het behalen van de wettelijke veiligheidsnorm van 1/250 per jaar. Het waterschap moet bij de planvorming rekening houden met de eisen van sober en doelmatigheid. Sober houdt in dat enkel de kosten van maatregelen om de primaire waterkering weer aan de waterveiligheidsnorm te laten voldoen, en de wettelijke inpassing in de omgeving, voor subsidie in aanmerking komen. Doelmatig houdt in dat de totale kosten van een primaire kering gedurende de gehele levensduur worden geminimaliseerd. Deze eisen zijn afgewogen tegenover eisen zoals natuur en gebruiksfuncties. Het waterschap beseft dat bij de keuze voor een nieuw tracé, zoals in dit geval, gronden nodig zijn die in de regel niet in eigendom zijn van het waterschap. Met het nu gekozen tracé wordt het perceel doorsneden omdat via een korte route wordt aangesloten op hoge grond waarbij (ook) wordt voldaan aan de veiligheidsopgave van het waterschap. Als bijlage van het projectplan is de alternatievenafweging opgenomen. De tracékeuze is hierin onderbouwd.
- c. Het schetsontwerp van de paardenovergang is opgenomen zodat het ruimtebeslag duidelijk wordt, en een beeld wordt gegeven van de gekozen oplossing. De paardenovergang is tevens verwerkt in het voorlopige ontwerp horende bij het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. Hiermee ligt de breedte (20 meter) en de helling (1:10) al vast. De aannemer krijgt de opdracht om te zorgen voor de goede afwerking in het bestaande terrein ten opzichte van het erf. Tevens krijgt de aannemer de opdracht af te stemmen met het waterschap en aanwonende over de te gebruiken materialen.
- d. Zoals is aangegeven onder b. van deze zienswijze dient de wettelijke veiligheidsnorm van 1/250 per jaar te worden gehaald. Het voldoen aan deze norm houdt in dat de dijken worden verhoogd en versterkt. Het verhogen van dijken houdt, in algemene zin, in dat een beperking optreedt in de huidige zichtlijnen. De wijze waarop de waterkering wordt verhoogd en versterkt, is afgewogen in een variantenanalyse. Het waterschap moet bij deze planvorming rekening houden met de eisen van sober en doelmatigheid. Deze eisen zijn afgewogen tegenover eisen zoals natuur en gebruiksfuncties. Het waterschap realiseert zich dat het met het verhogen van de kering een belangrijk deel van het uitzicht verloren gaat. Daarbij is de afweging gemaakt tussen het borgen van de veiligheid op een sobere en doelmatige manier en het verlies van uitzicht. Het vergroten van de veiligheid tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten is doorslaggevend in deze afweging.
- e. Indiener verwijst naar de keur van het waterschap waar is bepaald dat medegebruik op eerste aanschrijving door of namens het bestuur op kosten van de gebruiker dient te worden gestaakt of beëindigd indien het beheer of het voeren van onderhoud door het waterschap dit vereist. Deze alinea maakt deel uit van artikel 2 pt. 7 van de "Algemene regel Waterkwantiteit Obstakels en medegebruik". Deze algemene regel is bedoeld voor waterkwantiteit en niet voor waterkeringen en in deze specifieke situatie niet van toepassing.
- Conform de Waterwet heeft het waterschap de zorgplicht om de primaire keringen in stand te houden en daarmee te zorgen voor voldoende veiligheid. In de keur van het waterschap staat wat wel en niet mag op of aan de waterkeringen. De regels zijn zo opgesteld dat het waterschap zijn taken goed kan uitvoeren. In hoofdstuk 12.4.3 van het projectplan Waterwet dijkkring 74 Neer wordt de keur en de daarbij behorende algemene regels verder toegelicht. In deze situatie wordt er een ambtshalve vergunning verleend voor het medegebruik van de

- kernzone en is de beleidsregel waterkering “beheer en onderhoud” van toepassing. Daarmee is de bereikbaarheid van de paardenwei toereikend geborgd.
- Voor inspectie en onderhoud zal de dijk voor het waterschap toegankelijk dienen te zijn. Ter ontsluiting van het onderhoudspad dat eindigt bij de Napoleonsweg zal er een toegangspoort worden gemaakt. Onderhoudsvoertuigen zullen hier gemiddeld 2x per jaar gebruik van maken.
- f. De aannemer krijgt de opdracht mee de regeninstallatie terug te brengen met behoud van de huidige functionaliteit. Voor wat betreft de aanleg van de leiding in de kernzone wordt in de vergunningaanvraag beoordeeld welk veiligheidsrisico de leiding heeft op de instandhouding en werking van de dijk. Hoewel het waterschap zoveel mogelijk een ‘schone dijk’ nastreeft zodat veiligheidsrisico’s worden geminimaliseerd, is de aanleg van de leiding mogelijk. In deze situatie wordt dan een ambtshalve vergunning verleend voor het hebben en gebruiken van een regeninstallatie waarbij het waterschap initiatief neemt en het vergunningstraject afhandelt. Hierbij is de beleidsregel waterkering “kabels en leidingen in en nabij waterkeringen” van toepassing.
- g. Dat is juist, met de vaststelling van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer wordt ook de leggerwijziging vastgesteld. Hierin zijn de kernzone, de beschermingszone en de buitenbeschermingszone opgenomen. De regels die horen bij deze gebieden zijn vastgelegd in de keur van Waterschap Limburg. Dit is overigens ook het geval als het waterschap ervoor zou hebben gekozen de dijk aan te leggen aan de noordzijde van de woning. Met betrekking tot het realiseren van bebouwing gelden op basis van de keur en de beleidsregels strenge voorwaarden in de kernzone en beschermingszones. Dit is in de huidige situatie ook al het geval. Activiteiten binnen deze zonering zijn altijd vergunnings- of meldingsplichtig. Bij initiatieven binnen deze zone beoordeelt het waterschap vergunningaanvragen op basis van hun invloed op de waterkering. Zo nodig worden randvoorwaarden gesteld. Bij het realiseren van eventuele bebouwing is het Profiel Van Vrije Ruimte (PVVR) van toepassing. Dit is het gebied dat nodig is om toekomstige verbeteringen aan de waterkering te kunnen realiseren. Het PVVR is onafhankelijk van de in de legger vastgestelde kernzone en beschermingszones van de waterkering.
- h. Het perceel waar de indiener op doelt wordt inderdaad doorsneden door de nieuwe dijk. Het waterschap heeft hiervoor gekozen zodat een vloeiende lijn ontstaat van de dijkvorm. Dit heeft voordelen voor robuustheid van de dijk ten tijde van hoog water zodat geen hoeken ontstaan waar vuil zich kan ophopen. Tevens is een vloeiende lijn voordelig voor de stroming tijdens hoog water, is de dijk beter te onderhouden buiten het hoog water seizoen en is de totale lengte van de dijk korter. Het nadeel is dat zoals de indiener schrijft dat aan de binnenzijde van de dijk een klein stuk van het perceel overblijft. De grondverwerver van het waterschap zal samen met de indiener aankoop en waardebeoordeling bespreken. Als indiener meent dat er, ondanks de zorgvuldige belangenafweging, sprake is van schade als gevolg van rechtmatige besluiten of rechtmatige feitelijke handelingen, die nodig zijn om de dijkverbeteringsmaatregelen uit te voeren, kan hij een verzoek om nadeelcompensatie indienen bij het waterschap. Dit staat los van het indienen van een beroep bij de Raad van State. Een verzoek om nadeelcompensatie kan worden ingediend nadat het projectplan onherroepelijk is geworden. Dat wil zeggen nadat het plan is goedgekeurd door gedeputeerde Staten en een eventuele beroepsprocedure is afgerond. Verzoeken of aanvragen om nadeelcompensatie worden conform de Verordening Nadeelcompensatie Waterschap Limburg afgehandeld. Deze regeling kan worden geraadpleegd op de website www.overheid.nl.

- i. Het waterschap heeft een beschermingsopgave waarbij het ervoor zorgt dat laagliggende bebouwing binnendijks komt te liggen en waardoor de dorpen en steden beschermd zijn. Het waterschap maakt hierbij een afweging tussen de wettelijke opgave van de Waterwet en de ruimtelijke inpassing. Napoleonsweg 99 en Engelmanstraat 51 liggen op de rand van de huidige dijkkring. Deze panden behoren om die reden tot de dijkkring en bij een beschermingsniveau van 1/250 per jaar liggen de panden niet meer voldoende hoog. Het waterschap kijkt naast de beschermingsopgave ook naar de mate waarin een variant toekomstvast is, dat wil zeggen, in hoeverre de dijk bij toekomstige versterkingen kan worden uitgebreid.
- In de alternatievennota (bijlage 14 projectplan) zijn zowel het tracé aan de zuidzijde van de woning van de indiener (variant 1-A), als het tracé ten noorden van de woning (1-B) beschreven. Gezien de wettelijke taak om de panden te beschermen kiest het waterschap voor alternatief 1-A. Alternatief 1-B voldoet niet aan de beschermingsopgave, en is ook minder goed maakbaar. Bovendien heeft het een groot ruimtebeslag op het terrein van het aldaar gevestigde bedrijf.
- Gezien deze argumenten en de beperkte hoogte van de dijk heeft de kering ten zuiden van de Napoleonweg 99, ondanks hogere kosten, de voorkeur.
- Het waterschap handhaaft het huidige tracé waarmee het voldoet aan beschermingsopgave bij 1/250 per jaar.
- j. Volgens de gegevens van het waterschap heeft de grond tussen de woning en de paardenstal een hoogte tussen NAP +20,10 m en NAP +20,60 m. De kruinhoogte van de aan te leggen kering is NAP +21,33 m en de ontwerpwaterstand is NAP +20,83 m. Dit is hoger dan het vloerpeil van de woning (NAP +20,09 m). Op basis daarvan concludeert het waterschap dat de woning lager ligt dan toekomstige kruin van de kering. Voor wat betreft het binnendijks brengen van de woning verwijzen we naar het antwoord van het voorgaande punt, onder i.
- k. De door de indiener aangegeven punten zijn inderdaad beschreven in de variantenanalyse. In die analyse zijn de benoemde voordelen afgewogen ten opzichte van de voordelen van de variant waar de dijk langs de zuidzijde ligt. We verwijzen naar de gemaakte keuze in die rapportage, en het beschrevene in het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. Het waterschap blijft bij de keuze van het huidige tracé, zoals ook is aangegeven onder antwoorden i. en j van deze zienswijze. In het plan is voorzien de beregeningsinstallatie opnieuw te ontwerpen en aan te leggen. Tevens is voorzien in een paardenovergang zodat het buitendijkse perceel bereikbaar blijft. Verzoeken of aanvragen om nadeelcompensatie worden conform de Verordening Nadeelcompensatie Waterschap Limburg afgehandeld. Deze regeling kan worden geraadpleegd op de website www.overheid.nl.
- l. Het door de indiener aangedragen tracé dat langs de perceelsgrens ligt, is interessant als het gaat om het in stand houden van bestaande structuren. Een bepalend nadeel is dat de locatie waar dit nieuwe tracé aansluit op de Napoleonsweg niet voldoende hoog is. De Napoleonsweg is op dit punt lager dan ter hoogte van het huidige voorkeursalternatief. Het betekent dat de Napoleonsweg moet worden verhoogd zodat de dijkkring alsnog wordt gesloten. Daarnaast hanteert Rijkswaterstaat inderdaad het principe dat een dijk niet moet worden aangelegd als dit ten koste gaat van het bergend vermogen van de Maas. De suggestie dat dit verlies kan worden gecompenseerd op een andere plek in de dijkkring, is in theorie juist maar niet mogelijk in Neer. Dit zou bijvoorbeeld inhouden dat ook de Bypass van de Neerbeek ingrijpend moet worden gewijzigd. Ook andere plekken bieden weinig ruimte. De suggestie dat als het bergend vermogen van doorslaggevend belang is, dat dan alsnog

- variant 1-B zou moeten worden gekozen, is juist. In geval van de keuze tussen 1-A en 1-B is echter van doorslaggevend belang dat het waterschap voldoet aan de beschermingsopgave.
- m. Bij het kiezen van dit nieuwe tracé is sprake van meerdere belangen, en zijn er zowel voor als nadelen. Het klopt dat de waterveiligheidsopgave van het waterschap het zwaarst weegt. Het waterschap is ook van mening dat het met de uitgevoerde variantenafweging en de gevoerde gesprekken een zorgvuldige afweging heeft gedaan. Hierbij zijn ook mitigerende maatregelen voorgesteld en kan aanspraak worden gedaan op nadeelcompensatie voor het geval men desondanks onevenredig benadeeld wordt.
- n. Het waterschap herkent zich hier niet in en is van mening dat er altijd vanuit het waterschap een constructief overleg is geweest. Van de gesprekken zijn vier besprekingsverslagen gemaakt die ook zijn toegestuurd aan de indiener. Gestelde vragen zijn volgens ons ook altijd beantwoord.
- o. De nieuw aan te leggen dijk wordt eigendom van het waterschap en zal met een afrastering worden afgezet. Daarmee is de dijk niet bereikbaar voor de paarden. Uitzondering is de dijkovergang, die blijft bereikbaar. De dijk wordt 2x per jaar gemaaid waarbij het maaisel wordt afgevoerd.
- p. Mocht zich in voorkomend geval overlast van het Jacobskruiskruid voordoen dat kan met het waterschap contact worden opgenomen. Het waterschap zal dan passende maatregelen nemen. In de in 2014 door bureau Kragten uitgevoerde natuurtoets van het waterschap is de alpenwatersalamander niet naar voren gekomen. In de Nationale Databank Flora en Fauna wordt melding gemaakt van het voorkomen van deze salamander aan de noord en zuidkant van Neer, maar niet in Neer zelf. Bij de alpenwatersalamander zijn poelen het belangrijkste om te beschermen in verband met de voorplanting. Het is bij het waterschap niet bekend of en welke poelen, of wellicht andere leefgebieden, moeten worden hersteld nabij de Napoleonsweg, aangezien het voorkomen van de alpenwatersalamander in Neer niet bekend is. Bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt de Wet Natuurbescherming in acht genomen. Daarnaast zal door de aannemer een ecologisch werkprotocol worden gevolgd.
- q. Voor de zienswijze die van toepassing is op de leggerwijziging, verwijst het waterschap inhoudelijk naar de antwoorden hierboven.

3.6.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot inhoudelijke aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer.

3.7 Zienswijze 7: omgeving Molenstraat

3.7.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 29 maart 2017 en gericht tegen het aanleggen van een nieuwe dijk over het perceel in eigendom van indiener, het onderbouwen van de gemaakt keuzes hierin en de keuze van mitigerende maatregelen. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. Het waterschap is gehouden burgers die binnendijs liggen te beschermen. Indiener stelt niet binnendijs te liggen waardoor geen verplichting is tot dijkaanleg over te gaan.
- b. Indiener vindt de noodzaak van een nieuwe dijk voor zijn woning onvoldoende aangetoond. Ter plaatse is sprake van een natuurlijke waterkering. Deze voldoet, of dient met een kleine verhoging te worden aangepast.
- c. Ter plaatse van de woning is een natuurlijke waterkering aanwezig in de vorm van een natuurlijke historische steilrand. Dat is een rand met hoog landschappelijke waarde waarin bovendien naar het zich laat aanzien de ijsvogel woont. Het is niet duidelijk waarom het waterschap voor een klassieke dijk heeft gekozen in plaats van een voorziening waardoor een waterkering ontstaat die geïntegreerd is in het ter plaatse aanwezige landschap. Een klassieke dijk met begrazing, beplanting, onderhoudsweg is landschappelijk geen vooruitgang in een natuurgebied en vormt een breuk in het landschap.
- d. De bewoners van twee woningen aan de Molenstraat hebben te kennen gegeven geen dijk te willen omdat deze voorziening te zeer het woon- en leefgenot aantast, niet alleen nu maar ook voor de komende generaties. Indiener stelt dat er geen juiste belangenafweging heeft plaatsgevonden en dat het besluit niet in stand kan blijven aangezien schade voor de eigenaar en de aanmerkelijke beperkingen als gevolg van aanleg van de dijk onvoldoende zijn meegewogen.
- e. De dijk dient geïntegreerd in het bestaande landschap te worden aangelegd en deel worden van de tuin achter de woning aan de Molenstraat. Indiener stelt dat kan worden volstaan met een damwand. Beperkingen ten aanzien van beplanting en begroeiing voor de instandhouding van de waterkering zijn onvoldoende aangetoond.
- f. Indien een klassieke dijk toch noodzakelijk is dan dient de dijk verder richting beek te worden aangelegd om zo min mogelijk de functie van tuin te verliezen. Hierbij kan een directe aansluiting worden gevonden op de kademuur rond de jachtwerf op het punt waar deze thans eindigt.
- g. Onduidelijk waarom de dijk geen onderdeel van de tuin kan worden in plaats van omgekeerd. Het enkel verwijzen naar hogere kosten is gelet op de terzake relevante belangenafweging onvoldoende.
- h. Indiener stelt dat de dijk in zijn geheel door schapen begraasd moet kunnen worden.
- i. Indiener beschikt thans over een zogeheten look out die aan de onderkant bestemd is als schuilplaats voor de schapen. Indiener wenst dat de look out aan de zuidkant van de dijk wordt gerealiseerd om de dubbelfunctie te kunnen behouden. Indiener geeft als voorbeeld een kunstwerk dat is gerealiseerd op de zeedijk in Friesland.
- j. Indiener is in gesprek met het waterschap over de mogelijkheid van beplanting nabij of op de dijk. Die beplanting is noodzakelijk om het zicht te ontnemen op de loods en opslagplaats van de nabijgelegen jachtwerf. Indien en voor zover die gesprekken niet tot het gewenste resultaat leiden behoudt indiener het recht voor ook tegen dat onderdeel bezwaar te maken nu dat ook onderdeel is, zij het voorwaardelijk, van deze zienswijze.
- k. Indiener stelt dat het besluit tot ophoging van de kademuur zoals voorzien niet in stand kan blijven. Bij de afweging te komen tot de ophoging van de kademuur heeft het waterschap

onvoldoende rekening gehouden met woon- en leefgenot van de buurtbewoners in relatie tot het door die buurtbewoners aangedragen alternatief. De stelling dat de door bewoners aangedragen alternatieven niet of nog onvoldoende beproefd zijn, is ontoereikend om gegeven de belangen die op het spel staan de alternatieven te verwerpen. Daar komt bij dat het argument dat het waterschap een andere voorziening dan een vaste minder goed kan onderhouden dan wel dat zich daarbij mogelijk calamiteiten zouden kunnen voordoen als het er echt op aankomt, gegeven de op het spel staande belangen niet overtuigt.

- l. De aanleg van een dijk ten zuiden van het pand aan de Molenstraat betekent dat de grond in eigendom van indiener wordt gesplitst en er geen sprake meer is van een aaneensluitend geheel. Daarmee wordt niet alleen de waarde van het pand en perceel aanmerkelijk aangetast wat moet leiden tot een navenante schadevergoeding.
- m. Indiener maakt bezwaar tegen aankoop van gronden ten behoeve van de aanleg van de dijk aangezien wat het waterschap wenst te bereiken ook kan door middel van het vestigen van een beperkt zakelijk recht.

3.7.2 Antwoord

- a. Het waterschap heeft een beschermingsopgave waarbij het ervoor zorgt dat laagliggende bebouwing binnendijks komt te liggen en waardoor de dorpen en steden beschermd zijn. Het waterschap maakt hierbij een afweging tussen de wettelijke opgave van de Waterwet en de ruimtelijke inpassing. De woningen aan de Molenstraat liggen tot nu toe op hoge grond. Bij een beschermingsniveau van 1/250 per jaar is de huidige hoogte van het maaiveld niet voldoende hoog om het achterliggende gebied te beschermen. Volgens de gegevens van het waterschap heeft de drempel van de woning aan Molenstraat 12 een hoogte tussen NAP +20,00 m en NAP +20,20 m. De drempelhoogte van de woning aan Molenstraat 24 ligt tussen NAP +20,60 m en NAP +20,70 m. De kruinhoogte van de aan te leggen kering is NAP +21,30 m en de ontwerpwaterstand is NAP +20,80 m. De benodigde kruinhoogte van de kering is hoger dan de drempelhoogte van de woningen. Met het aanleggen van de dijk worden niet alleen de woningen rondom de Molenstraat beschermd maar ook de kern van Neer. Het waterschap heeft daarom gekozen de dijk aan te leggen, zodat wordt voldaan aan de wettelijke beschermingsopgave.
- b. Een waterkering beschermt het achterland tegen overstroming ten tijde van hoge rivierwaterstanden. De bescherming bestaat uit enerzijds het tegenhouden van hoge waterstanden in de rivier. Die hoogte is vastgelegd en gebaseerd op afvoermetingen en afvoerberekeningen van Rijkswaterstaat. In het geval van de Molenstraat blijkt dat de bodemhoogte niet voldoende hoog is (zie ook voorgaand punt a.). Anderzijds, naast het bepalen van de kerende hoogte, wordt ook onderzocht of de grond voldoende sterk is ten tijde van hoog water. De ondergrond voldoet niet en aanvullende maatregelen zijn nodig om piping te voorkomen. De conclusie van het waterschap is dat de natuurlijke waterkering om meerdere redenen niet voldoet.
- c. De natuurlijk aanwezige steilrand is onderdeel van het natuurgebied dat is aangewezen door de Provincie Limburg. Met de Provincie Limburg worden afspraken gemaakt over de inrichting van het gebied, het beheer en overdracht en compensatie van gronden. Onderzoek naar aanwezigheid van soorten zoals de ijsvogel dient inzicht te geven in het inrichtingsvraagstuk. De noodzaak van dergelijk onderzoek wordt afgestemd met de Provincie Limburg. In de in 2014 door bureau Kragten uitgevoerde natuurtoets van het waterschap is de ijsvogel niet naar voren gekomen.

- In het geval van het gebied bij de Molenstraat is het aanwezige gebied te laag, en voldoet de natuurlijke waterkering niet (zie voorgaand punt). Een waterkering dient het achterland te beschermen tegen overstromingen. Hierbij dient de waterkering te voldoen aan alle faalmechanismen, zoals ook hierboven is beschreven en ook in het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer is opgenomen. Een groene dijk is de meest sober en doelmatige oplossing die over het algemeen goed past in de omgeving en bovendien goed onderhoudbaar is. Op locaties waar een dijk vanwege ruimtegebrek niet past, zijn andere maatregelen mogelijk zoals bijvoorbeeld een damwand. Daar waar de dijk dient te worden ingepast in bijvoorbeeld natuurgebieden, in verstedelijkte gebieden of in combinatie met recreatie, worden aanvullende maatregelen genomen, meestal in overleg en in samenspraak met de beherende instantie (bijvoorbeeld provincie of gemeente).
- d. Het aanleggen van een nieuwe dijk leidt tot een verandering van het uitzicht en verandering van de mogelijkheden voor aangrenzende huis- en grondeigenaren. De dijk wordt juridisch beschermd door de vaststelling van een kernzone en (buiten)beschermingszones. Via de keur en de beleidsregels gelden strenge voorwaarden ten aanzien van het verrichten van handelingen in deze zones. Deze zones zorgen echter niet voor een algeheel bouwverbod. Bij het beoordelen van een vergunningaanvraag bekijkt het waterschap onder andere of het functioneren, de instandhouding, het beheer en onderhoud en de toekomstige versterking van de waterkering negatief worden beïnvloed. Het waterschap is van mening de belangenafweging juist en volledig te hebben gevoerd. De aanleg van de dijk is op een plek waar ruimte is en zorgt voor bescherming van de huizen aan de Molenstraat en daarachter. De wijze waarop de waterkering wordt aangelegd is sober en doelmatig.
- e. Het waterschap heeft de opdracht meegekregen de dijkversterking sober en doelmatig uit te voeren. Daar waar voldoende ruimte is voor de aanleg van een groene kering, heeft deze de voorkeur boven een harde kering (damwand). Een damwand is duurder in aanleg en minder inpasbaar in de omgeving. Alleen daar waar een groene kering niet inpasbaar is, wordt gekozen voor een damwand. Om een groene kering goed te kunnen inspecteren, onderhouden en beheren is beplanting in de kernzone ongewenst. Tevens leiden hoge bomen tot een kans op falen van de kering indien de boom omvalt tijdens hoog water. Door de dijk hoger en of breder te maken dan de noodzakelijke kernzone zijn er mogelijkheden om beplanting ook in de kernzone door te zetten, maar het moet wel mogelijk blijven om de dijk goed te inspecteren. Het waterschap heeft aangegeven de mogelijkheden van mitigatie van beplanting in de kernzone maximaal te benutten.
- f. Het waterschap is van mening dat het op dit punt de bewoners tegemoet kan komen. Met Rijkswaterstaat is intussen overleg gevoerd over het aanpassen van de as van de dijk zodat een meer vloeiend verloop wordt gemaakt. Hierdoor ontstaat meer ruimte ter hoogte van Molenstraat 24 en wordt de siertuin van Molenstraat 12 ontzien. Bij Molenstraat 10 wordt aangesloten op de hoge grond. Dit tracé is in de toekomst uit te breiden. Over deze oplossing is het waterschap in gesprek met de eigenaren, het resultaat wordt opgenomen in het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. In totaal wordt over een lengte van circa 80 meter de dijk maximaal 18 meter verplaatst. De gemiddelde verlegging is 9 meter.
- g. Een dijk is een niet-natuurlijk object dat gemaakt is om te beschermen tegen hoge rivierwaterstanden. Vanwege de noodzaak (bescherming) wordt de dijk in stand gehouden door het waterschap. In de Maas zijn ook natuurlijke hellingen die beschermen tegen het rivierwater, zoals ten noorden van Neer. Die vallen buiten de beschermingsplicht van het waterschap. In het geval van het gebied bij de Molenstraat is de van nature aanwezige hoge

- grond niet voldoende om te beschermen tegen hoog water. Om die reden is het noodzakelijk om een groene dijk aan te leggen en die in stand te houden. Het in stand houden is niet te verenigen met het gebruik als tuin. Als een tuin hoger zou zijn dan de noodzakelijke kerende hoogte, en het gebied erachter ook, dan is een tuin te combineren met bescherming tegen hoog water. Dat is niet het geval en om die reden is de aanleg van een kering noodzakelijk en wenst het waterschap geen medegebruik in de vorm van een tuin.
- h. Aan het verzoek van bewoner om de gehele dijk te laten begrazen kan niet tegemoet worden gekomen. Het waterschap heeft gekozen het onderhoud van de grasmat op de dijken in eigen beheer te houden. Begrazing is moeilijk beheersbaar en heeft hierdoor vaak een negatieve invloed op het vegetatiedek en daarmee de erosiebestendigheid als gevolg van overbegrazing, aantrekken van mollen, het neerzetten van afrastering, mest of de vorming van looppaden. Begrazing met grootvee veroorzaakt vaak schade aan de grasmat en vertrapping van de taluds.
- Op dit moment hebben de schapen toegang tot het beekdal en tuin. Het waterschap stemt erin toe een vee-overgang terug te laten komen. Op deze wijze blijven tuin en achterland met elkaar verbonden conform de wens van bewoner. Door deze ontsluiting fysiek te handhaven kunnen schapen van deze (dijk)overgang gebruik blijven maken. Om vertrapping van het talud tegen te gaan zal een erosiebestendige laag op deze dijkovergang (kernzone) worden aangebracht. Het waterschap blijft verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van de dijk. De kernzone van de dijk komt in eigendom van het waterschap. Ambtshalve zal aan bewoner een vergunning worden verleend voor het medegebruik van de kernzone ten behoeve van een vee-overgang. Omdat het in dit geval een vee-overgang betreft mogen de schapen op die overgang de dijk betreden. De inpassing van deze overgang zal in overleg met bewoner gebeuren.
- i. Voor de gronden binnen de beschermingszone van de primaire waterkering zijn regels uit de keur van toepassing, zoals ook is aangegeven onder antwoord d. van deze zienswijze. Deze regels zien onder meer op een verbod op het hebben van bepaalde beplanting (van een bepaalde omvang), bouwwerken enz. In bepaalde gevallen en onder bepaalde voorwaarden kan het waterschap in afwijking van dit verbod een vergunning verlenen, als deze geen risico vormen voor de veiligheid en het beheer van de waterkering. Vergunde voorzieningen worden voor zo veel mogelijk in de oude staat hersteld. Het herstellen van met de keur strijdige voorzieningen is niet zonder meer mogelijk. Het kan niet van het waterschap worden verwacht in strijd met de eigen keur te (laten) handelen. Vóór de uitvoering wordt een inventarisatie gemaakt van mogelijk met de keur strijdige situaties en vindt overleg plaats met de betrokkenen, over welke herstelmaatregelen al of niet mogelijk zijn. De betrokken belanghebbenden krijgen vervolgens bericht. Dit traject loopt naast dat van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer en de dijkversterking zelf. Objecten die vergund worden aangelegd in de kernzone van een dijk hebben veelal een maatschappelijke of recreatieve functie waarvoor beschermende maatregelen zijn getroffen voor behoud van object én waterkering. In het geval van de Look Out gaat het waterschap in overleg over de precieze locatie en het eventueel hoger aanleggen ervan dan nu het geval is. Een en ander in overeenstemming met de uitkomst van wat onder f. van deze zienswijze is vermeld.
- j. Het waterschap is in gesprek met de indiener van de zienswijze over de beplanting. Ten aanzien van type beplanting en tot welke hoogte deze mag groeien, verwijst het waterschap naar de algemene regels van de keur. Waterveiligheid blijft de hoogste prioriteit voor het waterschap.

- k. De genoemde punten zijn in het rapport van Arcadis niet meegewogen, echter in de variantenanalyse en het projectplan een integrale afweging plaatsgevonden. In de kostenvergelijking van het Arcadisrapport zijn de kosten van immateriële schade, mitigerende maatregelen en vergoedingen buiten beschouwing gelaten om tot een zuiver technische vergelijking van de oplossingen te komen. Voor het waterschap wegen de veiligheidscriteria het zwaarst. Een veilige dijk en realisatie van de wettelijk afgesproken bescherming van Neer tegen hoogwater zijn voor het waterschap de doorslaggevende criteria. Oplossingen als een aangedreven kering (zoals de Cleverdam), een opdrijvende kering en een demontabele kering hebben gevolgen voor de beheerinspanningen. Deze beheerinspanning, in het bijzonder de inspanning tijdens een hoogwater, zorgt voor een grote belasting voor het waterschap en dient waar mogelijk verkleind te worden. Op het aspect beheerinspanning scoort de Cleverdam lager omdat het systeem in de opbouw kan falen. Dit is een veiligheidsrisico dat wij niet willen nemen. Maar er is nog een veiligheidsrisico bij de keuze voor de Cleverdam. Er is weinig ruimte langs de waterkering om bij falen van de Cleverdam met groot materieel in te grijpen. Denk aan de inzet van een kraanmachine om bij een vastzitten van de Cleverdam deze alsnog met hulp van een kraan uit de grond te trekken. Ook het aanvoeren van bigbags bij een falende Cleverdam is op onderdelen in Hanssum niet mogelijk. Het waterschap ziet dan ook af van de toepassing van een Cleverdam in deze situatie.
- l. Het perceel waar de indiener op doelt wordt inderdaad doorsneden door de nieuwe dijk. Voor de noodzaak van de dijk en de wijze van besluitvorming verwijst het waterschap naar antwoord d. van deze zienswijze. Voor mitigerende maatregelen zoals het veranderen van de as van de dijk, de aanleg van een schapenovergang en het terugbrengen van beplanting wordt verwezen naar respectievelijk de antwoorden van f., h. en j. van deze zienswijze. De grondverwerver van het waterschap zal samen met de indiener aankoop en waardebeoordeling bespreken. Indien de indiener nadien desondanks toch vindt dat er sprake is van schade kan de indiener een verzoek om nadeelcompensatie indienen bij het waterschap. Dit staat los van het indienen van een beroep bij de Raad van State. Een verzoek om nadeelcompensatie kan worden ingediend nadat het projectplan onherroepelijk is geworden. Dat wil zeggen nadat het plan is goedgekeurd door gedeputeerde Staten en een eventuele beroepsprocedure is afgerond. Verzoeken of aanvragen om nadeelcompensatie worden conform de Verordening Nadeelcompensatie Waterschap Limburg afgehandeld. Deze regeling kan worden geraadpleegd op de website www.overheid.nl.
- m. Het waterschap is verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van primaire waterkeringen. Om de veiligheid van de dijk te kunnen garanderen streeft het waterschap er naar om de kernzone van de dijk in eigendom te verkrijgen. Dit beleid is vastgelegd in de nota Actief grondbeleid van het Waterschap Limburg.

3.7.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. In het plan wordt de aanpassing van as van de dijk verwerkt. In totaal wordt over een lengte van circa 80 meter de dijk maximaal 18 meter verplaatst. De gemiddelde verlegging is 9 meter. De vee-overgang wordt in overleg met de bewoner uitgewerkt.

3.8 Zienswijze 8: omgeving Hanssum

3.8.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 28 maart 2017 en gericht tegen de aanleg van de harde kade aan de overzijde van de weg ter hoogte van het pand van de indiener, en de voorgestelde mitigerende maatregelen. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. In het ontwerp-projectplan is aangegeven dat een muur van 1,50 meter hoog ter hoogte van de woningen Hanssum 40C en 42, en de WSV een groot negatief effect heeft op het zicht en de gebruiksfuncties woongenot en toezicht op de jachthaven (bedrijfsmatig belang). Indiener stelt dit negatief effect zoveel als mogelijk te willen voorkomen. Voor gasten is het uitzicht een belangrijke overweging om juist bij Boothuis de Troost plaats te nemen. Indiener zendt ter onderbouwing foto's waarop te zien is welk uitzicht resteert als de kademuur als dichte muur wordt gerealiseerd zonder ophoging van het terras. Behoud van het uitzicht dient volgens indiener prioriteit te hebben.
- b. Het voorstel van het waterschap het terras op te hogen zorgt ervoor dat het terras in meerdere en in hoogte verschillende delen wordt opgesplitst. Hierdoor is het terras voor gasten en voor bediening minder goed bereikbaar. De hoogte van het restaurant en de woning blijft gelijk, met als gevolg een extra beperking van de zichtlijnen vanuit de binnenruimte en vanaf het overkapte terras aan het pand.
- c. De indieners verzoeken een niet-permanente waterkering toe te passen ter hoogte van de onderneming. De onderneming van belanghebbenden heeft hoogseizoen in de periode van grofweg maart - september. Juist in deze periode is normaliter een verhoogde waterkering niet noodzakelijk. Grote investeringen om te komen tot ophoging van maaiveld, ophoging van weg en aanpassingen aan het terras kunnen dan bespaard blijven. In het rapport 'afweging oplossingsrichtingen Hanssum' is een aantal geschikte niet-permanente waterkeringen beschreven.
- d. Indien een niet-permanente waterkering niet haalbaar zou blijken te zijn, dan dient volgens indiener een glazen waterkering de voorkeur te krijgen boven een andere permanente oplossing. Indiener onderbouwt deze mogelijkheid met verwijzing naar een op YouTube beschikbare video en stuurt een aantal foto's genomen uit deze video mee.
- e. Indiener stelt dat in de huidige situatie nogal wat (hemel)water vanaf het Schoor richting Boothuis de Troost stroomt. Een verlenging van de dijk en een verhoging van het terras zal de afvoermogelijkheden van dit (hemel)water beperken. Daarvoor dienen goede voorzieningen te worden getroffen. In de huidige ontwerpplannen wordt dit punt onvoldoende aan de orde gesteld.
- f. Indieners vrezen de nodige overlast gedurende de uitvoering van de voorgenomen aanpassingen, hetgeen een negatief effect zal hebben op de bedrijfsvoering. In de huidige ontwerpplannen wordt dit punt onvoldoende aan de orde gesteld.
- g. De bovenstaande punten zijn ook van toepassing op de omgevingsvergunning die ter inzage is gelegd.

3.8.2 Antwoord

- a. Het Waterschap Limburg heeft een wettelijke taak om waterveiligheid te borgen en in stand te houden voor de in de Waterwet aangewezen primaire waterkeringen. Voor dijkkring 74, Neer, heeft het waterschap van Rijkswaterstaat opdracht gekregen de dijkkring te versterken. Concreet gaat het om het behalen van de wettelijke veiligheidsnorm van 1/250 per jaar. Het voldoen aan deze norm houdt in dat de dijken worden verhoogd en versterkt. Het verhogen

- van dijken houdt, in algemene zin, in dat een beperking optreedt in de huidige zichtlijnen. De wijze waarop de waterkering wordt verhoogd en versterkt, is afgewogen in een variantenanalyse. Het waterschap moet bij deze planvorming rekening houden met de eisen van sober en doelmatigheid. Sober houdt in dat enkel de kosten van maatregelen om de primaire waterkering weer aan de waterveiligheidsnorm te laten voldoen, en de wettelijke inpassing in de omgeving, voor subsidie in aanmerking komen. Doelmatig houdt in dat de totale kosten van een primaire kering gedurende de gehele levensduur worden geminimaliseerd. Deze eisen zijn afgewogen tegenover eisen zoals natuur en gebruiksfuncties. Het waterschap realiseert zich dat het met het verhogen van de kering een belangrijk deel van het uitzicht verloren gaat. Daarbij is de afweging gemaakt tussen het borgen van de veiligheid op een sobere en doelmatige manier en het verlies van uitzicht. Het vergroten van de veiligheid tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten is doorslaggevend in deze afweging. Het behoud van uitzicht op de Maas is geen criterium voor de (veiligheids-) afweging van het waterschap, maar wordt wel als belang voor de bedrijfsvoering van het Boothuis onderkend. Om die reden zijn mitigerende maatregelen voorgesteld, zie hiervoor de antwoorden bij b. en d. van deze zienswijze.
- b. Het waterschap heeft een landschapsarchitect opdracht gegeven te onderzoeken op welke wijze de zichtlijnen naar de Maas toe zo veel mogelijk gemitigeerd kunnen worden. Het door de landschapsarchitect opgestelde inpassingsplan is besproken met bewoners waarbij verschillende inpassingsvarianten aan de orde zijn gekomen. Door het terras op twee plaatsen op te hogen, kunnen de zichtlijnen naar de Maas toe deels worden hersteld. Bij deze terrasophogingen is ook rekening gehouden met de toegankelijkheid voor minder valide mensen door gebruik te maken voor hellingbanen voor rolstoelgebruikers. De gemeente, ten dele ook eigenaar van de ondergrond van de terrassen, wordt mede betrokken bij de uitwerking van de inpassing. De bezwaren ten aanzien van de beperking van de zichtlijnen vanuit het restaurant en het overkapt terras blijven inderdaad staan met bovenstaande oplossing. Ten aanzien van een nieuwe oplossing verwijst het waterschap naar antwoord d. van deze zienswijze.
- c. In de rapportage van Arcadis is aangegeven dat zowel een aangedreven kering (zoals de Cleverdam), een opdrijvende kering en een demontabele kering zodanig ontworpen kunnen worden, dat ze aan de eisen van de betrouwbare sluiting kunnen voldoen. Deze oplossingen hebben echter wel gevolgen voor de beheerinspanningen. Deze beheerinspanning, in het bijzonder de inspanning tijdens een hoogwater, zorgt voor een grote belasting voor het waterschap en dient waar mogelijk verkleind te worden. Op het aspect beheerinspanning scoort de Cleverdam lager omdat het systeem in de opbouw kan falen. Dit is een veiligheidsrisico dat wij niet willen nemen. Het waterschap ziet dan ook af van de toepassing van een Cleverdam in deze situatie. Ten aanzien van het argument dat in de zomer vrij uitzicht van belang is voor de bedrijfsvoering verwijst het waterschap naar antwoord d. van deze zienswijze.
- d. De gemeente Leudal heeft aangegeven dat ze op termijn de weg ter plaatse van Boothuis De Troost gaan ophogen. Toepassing van een beweegbare kering of een glazen kering op deze plaats betekent dat na ophoging van de weg een veilige borstwering ontbreekt. Vanuit waterveiligheid (mogelijke aanrijschade aan de kering) en verkeersveiligheid is dit niet gewenst. Daarmee zou een investering in een beweegbare of glazen kering op deze plaats een regret-maatregel zijn. Waterschap past deze constructies dan ook niet toe en kiest voor verhoging van de harde kering in beton en steen.

- In de huidige en toekomstige situatie liggen de terrassen gedeeltelijk op gronden in eigendom van de gemeente Leudal. In goed overleg met de belanghebbende en de gemeente Leudal zal het waterschap zich inspannen om het verhogen en/of verplaatsen van terrassen mogelijk te maken, dat vervolgens in een mitigatieplan wordt vastgelegd. Daarbij geldt als randvoorwaarde dat afname van terrasoppervlak zoveel mogelijk wordt voorkomen. Met de verhoging van de terrassen kan het uitzicht op het Maasdal vanaf het Boothuis (gedeeltelijk) behouden worden.
- e. Het handhaven van een goede waterhuishouding/hemelwaterafvoer ter hoogte van het restaurant wordt door het waterschap onderkend. Het waterschap heeft er voor gekozen geen definitief ontwerp te maken, maar de uit te werken versterkingsopgave als UAV-GC op de markt te zetten. Met deze wijze van uitvoering worden voorschriften en eisen opgesteld die vervolgens door de aannemer worden opgevolgd bij het opstellen van het ontwerp van de dijk. De aannemer krijgt voor de uitvoering van de dijkversterking de opdracht mee er voor te zorgen dat de lokale waterhuishouding/hemelwaterafvoer bij het restaurant niet mag verslechteren ten gevolge van mitigerende maatregelen. Een verbetering van de huidige situatie, waarbij voorkomen moet worden dat hemelwater vanaf de weg stroomt, is geen onderdeel van het projectplan. Waterschap zal dit onder de aandacht brengen bij de gemeente Leudal.
 - f. Het waterschap streeft er naar eventuele overlast gedurende de uitvoering van de werkzaamheden voor de bewoners tot een minimum te beperken. De aannemer krijgt de opdracht voor aanvang van de werkzaamheden zijn werkwijze en werktijden af te stemmen met bewoners. De uitvoering van de dijkversterking kan schade met zich meebrengen. De mate van de schade kan pas worden ingeschat nadat duidelijk is hoe en wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd. Voor een toelichting op een eventuele schadeloosstelling wordt verwezen naar hoofdstuk 6.2 van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer.
 - g. Zienswijzen op de omgevingsvergunning worden afgehandeld door de gemeente Leudal.

3.8.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot inhoudelijke aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer.

3.9 Zienswijze 9: omgeving Hanssum

3.9.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 29 maart 2017 en gericht tegen de aanleg van de harde kade aan de overzijde van de weg ter hoogte van het pand van de indiener. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. De woning van indiener ligt op korte afstand van de keermuur en met de verhoging zal het huidige uitzicht over de Maas verdwenen zijn.
- b. Indiener vraagt zich af waarom het belang van de ruimtelijke kwaliteit ten opzichte van het belang van waterveiligheid en kosten een secundaire rol speelt. Het is volgens de indiener de bedoeling dat de ruimtelijke kwaliteit 'waar mogelijk' behouden blijft aldus de afweging en in dit geval is dat ook mogelijk door gebruik te maken van een ophoging met glazen panelen.
- c. Indiener kan zich vinden in demontabele systemen zoals de Cleverdam. Indiener verzoekt om ten behoeve van de noodzakelijke verhoging van de keermuur ter hoogte van hun perceel te kiezen voor een demontabel systeem.

3.9.2 Antwoord

- a. Het waterschap Limburg heeft een wettelijke taak om waterveiligheid te borgen en in stand te houden voor de in de Waterwet aangewezen primaire waterkeringen. Voor dijkkring 74, Neer, heeft het waterschap opdracht gekregen de dijkkring te versterken. Concreet gaat het om het behalen van de wettelijke veiligheidsnorm van 1/250 per jaar. Het voldoen aan deze norm houdt in dat de dijken worden verhoogd en versterkt. Het verhogen van dijken houdt, in algemene zin, in dat een beperking optreedt in de huidige zichtlijnen. De wijze waarop de waterkering wordt verhoogd en versterkt, is afgewogen in een variantenanalyse. Het waterschap moet bij deze planvorming rekening houden met de eisen van sober en doelmatigheid. Sober houdt in dat enkel de kosten van maatregelen om de primaire waterkering weer aan de waterveiligheidsnorm te laten voldoen, en de wettelijke inpassing in de omgeving, voor subsidie in aanmerking komen. Doelmatig houdt in dat de totale kosten van een primaire kering gedurende de gehele levensduur worden geminimaliseerd. Deze eisen zijn afgewogen tegenover eisen zoals natuur en gebruiksfuncties. Het waterschap realiseert zich dat het met het verhogen van de kering een belangrijk deel van het uitzicht verloren gaat. Daarbij is de afweging gemaakt tussen het borgen van de veiligheid op een sobere en doelmatige manier en het verlies van uitzicht. Het vergroten van de veiligheid tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten is doorslaggevend in deze afweging. Het behoud van uitzicht op de Maas is geen criterium voor de (veiligheids-) afweging van het waterschap. In dit geval grenst het perceel van de indiener niet direct aan de keermuur, maar wordt gescheiden door de weg. Het zicht op de Maas zal als gevolg van de verhoging van de keermuur beperkt afnemen.
- b. Het waterschap moet bij de planvorming rekening houden met de eisen van sober en doelmatigheid. Sober houdt in dat enkel de kosten van maatregelen om de primaire waterkering weer aan de waterveiligheidsnorm te laten voldoen, en de wettelijke inpassing in de omgeving, voor subsidie in aanmerking komen. Doelmatig houdt in dat de totale kosten van een primaire kering gedurende de gehele levensduur worden geminimaliseerd. Deze eisen zijn afgewogen tegenover eisen zoals natuur en gebruiksfuncties. Hierbij heeft waterveiligheid de hoogste prioriteit. Bij het inpassen van een waterkering wordt rekening gehouden met de ruimtelijke kwaliteit. Om die reden is gekozen de kademuur in Hanssum deels in glas op te hogen bij woningen dicht op de kademuur of waar bedrijfsbelangen

worden beïnvloed. Dat niet de hele kademuur in glas wordt opgehoogd heeft te maken met kosten. Hiervoor zijn andere mitigerende maatregelen getroffen zoals het ophogen van tuinen. Tevens zal de gemeente Leudal de weg Hanssum ophogen waardoor zicht op de Maas behouden blijft.

- c. In de rapportage van Arcadis is aangegeven dat zowel een aangedreven kering (zoals de Cleverdam), een opdrijvende kering en een demontabele kering zodanig ontworpen kunnen worden, dat ze aan de eisen van de betrouwbare sluiting kunnen voldoen. Deze oplossingen hebben echter wel gevolgen voor de beheerinspanningen. Deze beheerinspanning, in het bijzonder de inspanning tijdens een hoogwater, zorgt voor een grote belasting voor het waterschap en dient waar mogelijk verkleind te worden. Op het aspect beheerinspanning scoren demontabele keringen lager omdat zulke systemen in de opbouw kunnen falen. Dit is een veiligheidsrisico dat wij niet willen nemen. Het waterschap ziet af van de toepassing van een Cleverdam in deze situatie.

3.9.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot inhoudelijke aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer.

3.10 Zienswijze 10: omgeving Hanssum

3.10.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 29 maart 2017 en gericht tegen de aanleg van de harde kade aan de overzijde van de weg ter hoogte van het pand van de indiener. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. Volgens de afweging is de Cleverdam 2,5 keer duurder dan een betonnen kering in verband met de grotere beheerinspanning. Indieners zijn niet overtuigd door dit argument.
- b. In de berekening van de investering- en levensduurkosten van een Cleverdam wordt rekening gehouden met een ontwerp horizon van 50 jaar (paragraaf 4.3.3 van de afweging). Indieners betogen dat de Cleverdam een levensduur heeft van 100 jaar in verband met het gebruik van de materialen composiet en RVS en de maximale hoogte van 1,50 meter.
- c. In de memo van het Waterschap Limburg dd. 10 februari jl. aan het college van de gemeente Leudal worden de extra kosten van de Cleverdam bij een lengte van 560 meter en voor de gestelde levensduur geraamd op € 7,1 miljoen. De feitelijke kosten bedragen volgens de indieners echter € 1,344 miljoen.
- d. Bij het in werkstand brengen van de Cleverdam kan gebruik gemaakt worden van de medewerking van bewoners (die daar per slot van rekening zelf een zeer wezenlijk belang bij hebben). Hiermee worden veel beheerkosten voor de tijdelijk op te bouwen systemen voorkomen.
- e. In de besluitvorming is niet inzichtelijk gemaakt waarom het minimaliseren van de beheerinspanning zondermeer prevaleert boven het beschermen van de ruimtelijke kwaliteit ter plaatse.
- f. Door het enkel verhogen van de permanente keermuren worden, met name in de woonomgeving, de ter plaatse aanwezige functies belemmerd en duurzaam geschaad.
- g. Vanuit het oogpunt van de waterveiligheid biedt de Cleverdam voldoende betrouwbaarheid ten aanzien van de sluiting, zoals ook blijkt uit de beoordeling van Arcadis.
- h. Alles wat in de beoordeling van de meest passende oplossingsrichting voor de Cleverdam geldt, geldt ook voor een verhoging van de muur middels een glazen wand. De extra beheerinspanning ten opzichte van een ondoorzichtige muur is dan immers nog kleiner, terwijl de inbreuk op de ruimtelijke kwaliteit beperkter is.
- i. Op grond van het voorgaande verzoekt de indiener om ten behoeve van de noodzakelijke verhoging van de keermuur ter hoogte van haar perceel te kiezen voor een in hoogte verplaatsbaar systeem.

3.10.2 Antwoord

- a. De kostenberekening van het waterschap gaat voor iedere oplossingsrichting uit van eenzelfde detailniveau in de uitwerking, zodat de systemen qua kosten onderling vergelijkbaar zijn. Van elk systeem is daarvoor een schetsontwerp gemaakt dat met de leverancier en ontwikkelaar van het systeem is afgestemd. Alle oplossingen hebben min of meer eenzelfde opbouw, bestaande uit een 6 meter damwand als fundering met daarbovenop een betonnen constructie waar een glazen, demontabele, opdrijvende of aangestuurd constructie op bevestigd wordt. De totale projectkosten voor een toe te passen systeem bestaan uit de investeringskosten (benodigde fundering + waterkerend systeem) en de levensduurkosten (jaarlijks, regulier, groot onderhoud incl. verhoging van het waterkerend systeem met 50 cm na 50 jaar) voor 100 jaar.

- b. In het rapport van Arcadis zijn van alle type oplossingsrichtingen zowel de investeringskosten bepaald als de 'Life Cycle Costs' (LCC). Onder LCC worden de kosten verstaan die in de komende 100 jaar nodig zijn voor het beheer, onderhoud en levensduur van een waterkeringssysteem. De kosten zijn dus niet voor 50 jaar bepaald. De door de indiener genoemde 50 jaar heeft betrekking op de techniek en niet op de kosten. In paragraaf 4.3.3. van het rapport is aangegeven dat voor de aangedreven keringen een ontwerphorizon van 50 jaar is gekozen. Dit houdt in dat na 50 jaar een gedeelte van de constructie vervangen moet worden. De kosten hiervan zijn opgenomen in de LCC over 100 jaar.
- c. Zoals is benoemd in de antwoorden a. en b. van deze zienswijze zijn de extra kosten opgebouwd inclusief kosten voor levensduur. Dit houdt onder meer in dat naast de aanschaf van de Cleverdam, de kosten van het aanpassen van de keermuur en alle bijkomende kosten zijn gerekend. De genoemde 1,344 miljoen euro begrijpen we niet en is ook niet verder onderbouwd.
- d. Het waterschap is wettelijk verantwoordelijk voor de veiligheid van de primaire keringen. Deze verantwoordelijkheid kan niet worden overgedragen aan de bewoners.
- e. Voor het waterschap wegen de veiligheidscriteria het zwaarst. Een veilige dijk en realisatie van de wettelijk afgesproken bescherming van Neer tegen hoogwater zijn voor het waterschap de doorslaggevende criteria. Dit houdt niet in dat er geen aandacht is voor ruimtelijke kwaliteit. Op een aantal locaties wordt de verhoging van de harde kering uitgevoerd in glas. Verder treft het waterschap mitigerende maatregelen in de vorm van verhogingen van de tuinen en terrassen. Demontabele of aangedreven keringen zijn minder veilig aangezien deze keringen kunnen falen in de opbouw. Het kost het waterschap tevens een enorme inspanning alle niet-permanente delen van de kering te sluiten en in stand te houden. Deze grote belasting dient waar mogelijk verkleind te worden.
- f. De keuze voor het ophogen van de keermuur in steen, in combinatie met mitigerende maatregelen, is weloverwogen gemaakt, zoals ook is aangegeven onder e. van deze zienswijze. Het waterschap realiseert zich dat met het verhogen van de kering een belangrijk deel van het uitzicht verloren gaat. Daarbij is de afweging gemaakt tussen het borgen van de veiligheid op een sobere en doelmatige manier en het verlies van uitzicht. Het vergroten van de veiligheid tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten is doorslaggevend in deze afweging. Het behoud van uitzicht op de Maas is geen criterium voor de (veiligheids-) afweging van het waterschap.
- g. In de rapportage van Arcadis is aangegeven dat zowel een aangedreven kering (zoals de Cleverdam), een opdrijvende kering en een demontabele kering zodanig ontworpen kunnen worden, dat ze aan de eisen van de betrouwbare sluiting kunnen voldoen. Deze oplossingen hebben echter wel gevolgen voor de beheerinspanningen. Zoals aangegeven in antwoord e. van deze zienswijze zorgt deze beheerinspanning, in het bijzonder de inspanning tijdens een hoogwater, voor een grote belasting voor het waterschap en dient waar mogelijk verkleind te worden. Op het aspect beheerinspanning scoort de Cleverdam lager omdat het systeem in de opbouw kan falen. Dit is een veiligheidsrisico dat wij niet willen nemen. Het waterschap ziet af van de toepassing van een Cleverdam in deze situatie.
- h. Het klopt dat een glazen kering minder inspanning kost dan de Cleverdam en dat daarmee ook het verlies aan ruimtelijke kwaliteit wordt beperkt. Om die reden wordt op een aantal locaties de verhoging met glas uitgevoerd. Dat niet overal glas wordt toegepast heeft te maken met de afweging tussen de hogere kosten van glas, in vergelijking tot een stenen kering, en de noodzaak ten aanzien van direct aangrenzende woningen en/of bedrijven.

- i. Een aangedreven kering is minder veilig omdat het systeem in de opbouw kan falen. Het waterschap ziet dan ook af van de toepassing van een aangedreven kering in deze situatie. Zie ook het antwoord onder g. van deze zienswijze.

3.10.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot inhoudelijke aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer.

3.11 Zienswijze 11: omgeving Molenstraat

3.11.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 29 maart 2017 en gericht tegen het aanleggen van een nieuwe dijk over het perceel in eigendom van indiener, het onderbouwen van de gemaakt keuzes hierin en de keuze van mitigerende maatregelen. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. Het waterschap is gehouden burgers die binnendijs liggen te beschermen. Indiener stelt niet binnendijs te liggen waardoor geen verplichting is tot dijkaanleg over te gaan.
- b. Indiener vindt de noodzaak van een nieuwe dijk voor zijn woning onvoldoende aangetoond. Ter plaatse is sprake van een natuurlijke waterkering. Deze voldoet, of dient met een kleine verhoging te worden aangepast.
- c. Indiener verzoekt het waterschap de in de tuin gesitueerde dijk aan te passen zodat deze voldoet wat betreft stevigheid, maar deze niet te verhogen.
- d. Als een versteviging en geringe verhoging van de momenteel in de tuin gesitueerde dijk voldoende bescherming mocht bieden en het huidige uitzicht op het beekdal gewaarborgd blijft kan dit onderzocht worden. Dit is volgens de indiener onvoldoende onderzocht.
- e. In de plannen wordt gesteld dat de genoemde dijk in de tuin geen toekomstvast alternatief is. Indiener stelt dat in de huidige plannen niet vooruit moeten worden gelopen op nog nieuwere wetgeving.
- f. Ter plaatse van de woning is een natuurlijke waterkering aanwezig in de vorm van een natuurlijke historische steilrand. Dat is een rand met hoog landschappelijke waarde waarin bovendien naar het zich laat aanzien de ijsvogel woont. Het is niet duidelijk waarom het waterschap voor een klassieke dijk heeft gekozen in plaats van een voorziening waardoor een waterkering ontstaat die geïntegreerd is in het ter plaatse aanwezige landschap. Een klassieke dijk met begrazing, beplanting, onderhoudsweg is landschappelijk geen vooruitgang in een natuurgebied en vormt een breuk in het landschap.
- g. De bewoners van twee woningen aan de Molenstraat hebben te kennen gegeven geen dijk te willen omdat deze voorziening te zeer het woon- en leefgenot aantast, niet alleen nu maar ook voor de komende generaties. Indiener stelt dat er geen juiste belangenafweging heeft plaatsgevonden en dat het besluit niet in stand kan blijven aangezien schade voor de eigenaar en de aanmerkelijke beperkingen als gevolg van aanleg van de dijk onvoldoende zijn meegewogen.
- h. Indien een klassieke dijk toch noodzakelijk is dan dient de dijk verder richting beek te worden aangelegd om zo min mogelijk de functie van tuin te verliezen.
- i. Onduidelijk waarom de dijk geen onderdeel van de tuin kan worden in plaats van omgekeerd. Het enkel verwijzen naar hogere kosten is gelet op de terzake relevante belangenafweging onvoldoende.
- j. Indiener verzoekt de dijk om de huidige siertuin aan te leggen, zodat deze en de rest van de grond die aan de voorkant van het woonhuis ligt behouden blijft. Dit is, mocht het versterken van de huidige dijk in de tuin niet mogelijk zijn, wél een toekomstvast alternatief.
- k. Volgens het huidige plan komt de dijk binnen enkele meters voor het woonhuis te liggen, ook aan de voorkant. De teloorgang van deze boerderij is voor de indiener totaal onacceptabel, door de te grote impact op woon- en leefgenot, het tenietdoen van de uitstraling van de woonboerderij en de naar het zich laat aanzien enorme waardevermindering van de opstallen.

- l. De zoons van indiener hebben te kennen gegeven dat geen van hen, ingeval van doorgaan van de huidige plannen, voornemens zijn om de woning in de nabije toekomst van de indiener over te nemen. Iets wat emotioneel erg zwaar valt bij de indiener.
- m. Indien de dijk niet om de huidige siertuin en weiland gelegd kan worden wil de indiener graag een damwand/kademuur in plaats van een dijk, zodat deze grond toch bespaard blijft en bij het woonhuis kan blijven behoren.
- n. Indien en voorzover de dijk gerealiseerd wordt dient deze zo veel als mogelijk in het landschap te worden opgenomen. De indiener verzoekt om een inpassingsplan van de dijk aansluitend op de tuin, opgesteld door een landschapsarchitect. Hierbij dient dan ook rekening te worden gehouden met de regenwaterafvoer.
- o. Indiener stelt dat de dijk in zijn geheel door schapen begraasd moet kunnen worden.
- p. Indiener wenst geen wandelaars en/of fietsers op de dijk te hebben.
- q. Indiener wenst dat de huidige beplanting bespaard blijft, daar deze het zicht ontnemt op de loods en de boten van de nabijgelegen jachtwerf. Indien dit niet mogelijk is wenst de indiener de mogelijkheid te hebben tot het aanbrengen van nieuwe aanplanting.

3.11.2 Antwoord

- a. Het waterschap heeft een beschermingsopgave waarbij het ervoor zorgt dat laagliggende bebouwing binnendijks komt te liggen en waardoor de dorpen en steden beschermd zijn. Het waterschap maakt hierbij een afweging tussen de wettelijke opgave van de Waterwet en de ruimtelijke inpassing. De woningen aan de Molenstraat liggen tot nu toe op hoge grond. Bij een beschermingsniveau van 1/250 per jaar is de huidige hoogte van het maaiveld niet voldoende hoog om het achterliggende gebied te beschermen. Volgens de gegevens van het waterschap heeft de drempel van de woning aan Molenstraat 12 een hoogte tussen NAP +20,00 m en NAP +20,20 m. De drempelhoogte van de woning aan Molenstraat 24 ligt tussen NAP +20,60 m en NAP +20,70 m. De kruinhoogte van de aan te leggen kering is NAP +21,30 m en de ontwerpwaterstand is NAP +20,80 m. De benodigde kruinhoogte van de kering is dus hoger dan de drempelhoogte van de woningen. Met het aanleggen van de dijk worden niet alleen de woningen rondom de Molenstraat beschermd maar ook de kern van Neer. Het waterschap heeft daarom gekozen de dijk aan te leggen, zodat wordt voldaan aan de wettelijke beschermingsopgave.
- b. Een waterkering beschermt het achterland tegen overstroming ten tijde van hoge rivierwaterstanden. De bescherming bestaat uit enerzijds het tegenhouden van hoge waterstanden in de rivier. Die hoogte is vastgelegd en gebaseerd op afvoermetingen en afvoerberekeningen van Rijkswaterstaat. In het geval van de Molenstraat blijkt dat de bodemhoogte niet voldoende hoog is (zie ook voorgaand punt a.). Naast het bepalen van de kerende hoogte, wordt ook onderzocht of de grond voldoende sterk is ten tijde van hoog water. De ondergrond voldoet niet en aanvullende maatregelen zijn nodig om piping te voorkomen. De conclusie van het waterschap is dat de natuurlijke waterkering om deze redenen niet voldoet.
- c. Het aanpassen van de bestaande waterkering zonder de hoogte aan te passen is niet mogelijk. De aan te leggen hoogte van de kruin van de dijk is een vaststaande opgave vanuit Rijkswaterstaat.
- d. Het aanleggen van een nieuwe dijk leidt tot een verandering van het uitzicht en verandering van de mogelijkheden voor aangrenzende huis- en grondeigenaren. Zoals onder a. en b. van deze zienswijze is aangegeven is de vereiste kerende hoogte een gegeven vanuit de Waterwet. De huidige kering heeft een hoogte tussen NAP +20,50 m en NAP +21,20 m. Dit is

- niet conform de vereiste hoogte, tevens heeft deze kering niet de vereiste sterkte, zie ook antwoord onder e. van deze zienswijze. Het waterschap is van mening de belangenafweging juist en volledig te hebben gevoerd. De aanleg van de dijk is op een plek waar ruimte is en zorgt voor bescherming van de huizen aan de Molenstraat en daarachter. De wijze waarop de waterkering wordt aangelegd is sober en doelmatig.
- e. De term toekomstvast is een belangrijk criterium om af te wegen of een maatregel ook voor de langere termijn de juiste investering is. Het waterschap wil met de keuzes die het maakt voor de versterking van waterkeringen ook gesteld staan voor toekomstige uitbreidingen en zo ook voor langere termijn duidelijkheid geven aan belanghebbenden. De nooddijk bij Molenstraat 12 kan niet worden verhoogd en versterkt, zoals is uitgezocht in de variantenanalyse (variant 6-2). Het verhogen van de nooddijk is afgefallen omdat die niet voldoet aan de beschermingsopgave voor Molenstraat 24.
- f. De natuurlijk aanwezige steilrand is onderdeel van het natuurgebied dat is aangewezen door de Provincie Limburg. Met de Provincie Limburg worden afspraken gemaakt over de inrichting van het gebied, het beheer en overdracht en compensatie van gronden. Onderzoek naar aanwezigheid van soorten zoals de ijsvogel dient inzicht te geven in het inrichtingsvraagstuk. De noodzaak van dergelijk onderzoek wordt afgestemd met de Provincie Limburg. In de in 2014 door Kragten uitgevoerde natuurtoets van het waterschap is de ijsvogel niet naar voren gekomen.
- In het geval van het gebied bij de Molenstraat is het aanwezige gebied te laag, en voldoet de natuurlijke waterkering niet. Een waterkering dient het achterland te beschermen tegen overstromingen. Hierbij dient de waterkering te voldoen aan alle faalmechanismen, zoals ook onder b. is beschreven en ook in het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer is opgenomen. Een groene dijk is de meest sober en doelmatige oplossing die over het algemeen goed past in de omgeving en bovendien goed onderhoudbaar is. Op locaties waar een dijk vanwege ruimtegebrek niet past, zijn andere maatregelen mogelijk zoals bijvoorbeeld een damwand. Daar waar de dijk dient te worden ingepast in bijvoorbeeld natuurgebieden, in verstedelijkte gebieden of in combinatie met recreatie, worden aanvullende maatregelen genomen, meestal in overleg en in samenspraak met de beherende instantie (bijvoorbeeld provincie of gemeente).
- g. Het aanleggen van een nieuwe dijk leidt tot een verandering van het uitzicht en verandering van de mogelijkheden voor aangrenzende huis- en grondeigenaren. De dijk wordt juridisch beschermd door de vaststelling van een kernzone en (buiten)beschermingszones. Via de Keur en de beleidsregels gelden strenge voorwaarden ten aanzien van het verrichten van handelingen in deze zones. Deze zones zorgen echter niet voor een algeheel bouwverbod. Bij het beoordelen van een vergunningaanvraag bekijkt het waterschap onder andere of het functioneren, de instandhouding, het beheer en onderhoud en de toekomstige versterking van de waterkering negatief worden beïnvloed. Het waterschap is er van overtuigd de belangenafweging juist en volledig te hebben gevoerd. De aanleg van de dijk is op een plek waar ruimte is en zorgt voor bescherming van de huizen aan de Molenstraat en daarachter. De wijze waarop de waterkering wordt aangelegd is sober en doelmatig.
- h. Het waterschap is van mening dat het op dit punt de bewoners tegemoet kan komen. Met Rijkswaterstaat is intussen overleg gevoerd over het aanpassen van de as van de dijk zodat een meer vloeiend verloop wordt gemaakt. Hierdoor ontstaat meer ruimte ter hoogte van Molenstraat 24 en wordt de siertuin van Molenstraat 12 ontzien. Bij Molenstraat 10 wordt aangesloten op de hoge grond. Dit tracé is in de toekomst uit te breiden.

- Over deze oplossing is het waterschap in gesprek met de eigenaren, het resultaat wordt opgenomen in het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer.
- i. Een dijk is een niet-natuurlijk object dat gemaakt is om te beschermen tegen hoge rivierwaterstanden. Vanwege de noodzaak (bescherming) wordt de dijk in stand gehouden door het waterschap. In de Maas zijn ook natuurlijke hellingen die beschermen tegen het rivierwater, zoals ten noorden van Neer. Die vallen buiten de beschermingsplicht van het waterschap. In het geval van het gebied bij de Molenstraat is de van nature aanwezige hoge grond niet voldoende om te beschermen tegen hoog water. Om die reden is het noodzakelijk om een groene dijk aan te leggen en die in stand te houden. Het in stand houden is niet te verenigen met het gebruik als tuin. Als een tuin hoger zou zijn dan de noodzakelijke kerende hoogte, en het gebied erachter ook, dan is een tuin te combineren met bescherming tegen hoog water. Dat is niet het geval en om die reden is de aanleg van een kering noodzakelijk en kan het waterschap geen medegebruik geven in de vorm van een tuin.
 - j. Zoals onder h. is aangegeven wordt het ontwerp in het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer aangepast. De dijk zal daarbij om de siertuin heen worden gelegd.
 - k. Het verhogen van dijken houdt, in algemene zin, in dat een beperking optreedt in de huidige zichtlijnen. Verder verwijzen we naar het antwoord zoals is gegeven onder h. en j. waarin wordt aangegeven dat de dijk om de siertuin wordt gelegd. Hiermee zal de dijk niet meer vlak langs het woonhuis liggen.
 - l. Het waterschap begrijpt dat de impact van de dijkversterking en de aanleg van een nieuwe dijk groot is. Het waterschap is er van overtuigd een zorgvuldige afweging te hebben gemaakt. Hoewel we begrijpen dat de indiener het niet eens is met de gekozen oplossing houdt het waterschap vast aan het aanleggen van een nieuwe dijk. Verder verwijzen we naar het antwoord zoals is gegeven onder h. en j. waarin wordt aangegeven dat de dijk om de siertuin wordt gelegd.
 - m. Het Waterschap Limburg heeft een wettelijke taak om waterveiligheid te borgen en in stand te houden voor de in de Waterwet aangewezen primaire waterkeringen. Voor dijkkring 74, Neer, heeft het waterschap van Rijkwaterstaat opdracht gekregen de dijkkring te versterken. Concreet gaat het om het behalen van de wettelijke veiligheidsnorm van 1/250 per jaar. Het waterschap moet bij de planvorming rekening houden met de eisen van sober en doelmatigheid. Sober houdt in dat enkel de kosten van maatregelen om de primaire waterkering weer aan de waterveiligheidsnorm te laten voldoen, en de wettelijke inpassing in de omgeving, voor subsidie in aanmerking komen. Doelmatig houdt in dat de totale kosten van een primaire kering gedurende de gehele levensduur worden geminimaliseerd. Deze eisen zijn afgewogen tegenover eisen zoals natuur en gebruiksfuncties. Waar het kan wordt een waterkering in de vorm van grond aangelegd. Pas wanneer een gebrek is aan ruimte wordt overgegaan tot het plaatsen van een damwand. In dit geval is voldoende ruimte aanwezig, waardoor het waterschap heeft besloten niet over te gaan tot het plaatsen van een duurdere damwand. Verder verwijzen we naar het antwoord zoals is gegeven onder h. en j. waarin wordt aangegeven dat de dijk om de siertuin wordt gelegd.
 - n. Ten gevolge van de as-verlegging wordt er geen beslag gelegd op het grondeigendom van de indiener (zie h. en j.). Er wordt rekening gehouden met de waterafvoer. De aannemer krijgt als eis mee dat hij een maatregel moet realiseren, waar de waterafvoer is geborgd.
 - o. Aan het verzoek van bewoner om de gehele dijk te laten begrazen kan niet tegemoet worden gekomen. Het waterschap heeft gekozen het onderhoud van de grasmat op de dijken in eigen beheer te houden. Begrazing is moeilijk beheersbaar en heeft hierdoor vaak een negatieve invloed op het vegetatiedek en daarmee de erosiebestendigheid als gevolg van

- overbegrazing, aantrekken van mollen, het neerzetten van afrastering, mest of de vorming van looppaden. Begrazing met grootvee veroorzaakt vaak schade aan de grasmat en vertrapping van de taluds.
- p. De wens van de indiener komt overeen met het beleid van het waterschap. De dijk wordt toegankelijk voor medewerkers van het waterschap ten behoeve van inspectie en onderhoud en ingeval van calamiteiten. Dit deel van de dijk wordt niet opengesteld voor recreatief medegebruik.
- q. Het waterschap zal in gesprek treden met de indiener van de zienswijze over de beplanting. Ten aanzien van type beplanting op de dijk en tot welke hoogte deze mag groeien verwijst het waterschap naar de keur, zoals ook onder n. is vermeld. Waterveiligheid blijft de hoogste prioriteit voor het waterschap.

3.11.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. In het plan wordt de aanpassing van as van de dijk verwerkt. In totaal wordt over een lengte van circa 80 meter de dijk maximaal 18 meter verplaatst ter hoogte van Molenstraat 24. De gemiddelde verlegging is 9 meter. Ter hoogte van Molenstraat 12 wordt de dijk om de siertuin heen gelegd.

3.12 Zienswijze 12: omgeving Hanssum

3.12.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 28 maart 2017 en gericht tegen het aanpassen van de kademuur en coupure naast het perceel in eigendom van indiener, alsook de kademuur in Hanssum als geheel. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. Er is gebruik gemaakt van oude tekeningen en afbeeldingen. In 2016 is het dijklichaam ter hoogte van de haven van WSV Hanssum drastisch gewijzigd en is de dijkteen gewijzigd in een brede boulevard.
- b. In de opgegeven monumenten in bijlage 11 van het ontwerp-projectplan zijn de gewelvenkelders onder de kantine en het terras van WSV Hanssum niet vermeld.
- c. Indiener maakt bezwaar tegen de verhoging van de kademuur in steen. Aantrekkelijkheid zal aanzienlijk verminderen, vanaf land en water. Gemeente Leudal en de provincie Limburg hebben eerder kosten gemaakt om de aantrekkelijkheid van het gebied Hanssum in Neer juist te verhogen.
- d. Door de ophoging van de kademuur in steen vermindert het zicht wat volgens de indiener leidt tot verminderde sociale controle en veiligheid. Verhoging van de openbare weg zoals in het ontwerp aangegeven biedt hiervoor geen oplossing gezien het feit dat de zichthoek sterk verandert.
- e. De indiener geeft de voorkeur aan het verhogen van de kademuur door middel van een demontabele kering over de gehele "Dijkvak Neer".
- f. De Cleverdam geeft flexibiliteit in de hoogte waardoor het overstromingsrisico van 1:300 jaar afgedekt kan worden. Dit voorkomt nieuwe kosten voor ophoging van de keermuur in de toekomst, terwijl onder normale omstandigheden het (uit)zicht in het geheel niet wordt belemmerd.
- g. De voorgestelde glazen verhoging bij percelen Hanssum 40b, Hanssum 40c en Hanssum 42 verschaft een redelijk tot goed uitzicht. Echter voor het zicht vanaf de openbare weg (en de woningen aan de overzijde van de weg) brengt dit geen verandering.
- h. Door een vaste ondoorzichtige verhoging van de keermuur ter hoogte van Hanssum 40a wordt het zicht vanaf de woning op zowel de haven van jachtwerf Peulen als op de haven van WSV Hanssum ernstig belemmerd en daarmee ook de (sociale)controle en toezicht op beide havens. Indien wordt gekozen voor een glazen verhoging zoals in het plan is opgenomen, dient ook bij Hanssum 40a glas te worden geplaatst.
- i. Bij het verhogen van de drempel van coupure Schoor dient rekening te worden gehouden dat campers en boottrailers een zeer geringe bodemspeling hebben. Een te scherpe knik in de weg bij de drempel zal het bereiken van de kraanplaats voor de meeste trailers onmogelijk maken. Indiener verzoekt om overleg met de aannemer en het waterschap.
- j. Indiener verzoekt coupure Hanssum te verplaatsen naar ongeveer het midden van het bestaande terras. Indiener wenst nader overleg hierover met het waterschap.

3.12.2 Antwoord

- a. Het klopt dat de kade intussen is aangepast en een brede boulevard is aangelegd langs een deel van de huidige kering in Hanssum. Het waterschap is bekend met de nieuwe situatie maar heeft geen nieuwe foto's opgenomen in het ontwerpprojectplan Waterwet Neer. Ook zijn de dwarsprofielen niet aangepast. Het waterschap kiest ervoor ten tijde van de definitieve uitwerking door de aannemer de slag te maken naar de nieuwe situatie. In de opgestelde leggerwijziging, die tegelijkertijd met het ontwerpprojectplan Waterwet ter

- inzage lag, is rekening gehouden door het dwarsprofiel 74.051+37 aan te passen en de kernzone overeen te laten komen met de nieuwe situatie. De nieuwe boulevard maakt integraal onderdeel uit van de plannen van het waterschap.
- b. Op bijlage 11 in het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer zijn de gemeentelijke monumenten en Rijksmonumenten opgenomen, alsook de archeologische monumenten. De werfkelder onder het pand van WSV Hanssum is niet opgenomen op de lijst van gemeentelijke monumenten van de gemeente Leudal, en om die reden niet opgenomen in bijlage 11.
 - c. Het waterschap heeft zich bereid verklaard om samen met de gemeente te verkennen in welke vorm de ruimtelijke kwaliteit kan worden verbeterd. Het waterschap en de gemeente zullen de bewoners informeren over de resultaten van deze verkenning.
 - d. De betrokkenheid om de leefbaarheid en veiligheid te borgen wordt op prijs gesteld. De gemeente Leudal zorgt voor de ophoging van de weg Hanssum zodat de hoogte van de keermuur ten opzichte van de weg ongeveer gelijk blijft. Hierdoor blijft zicht mogelijk vanaf de weg. Eventuele toename van de criminaliteit als gevolg van de verhoging van de keermuur is ons inziens onvoldoende beargumenteerd. De zorg voor veiligheid ten aanzien van overlast of criminaliteit is mede een taak van de gemeente, die zal mitigerende maatregelen treffen mocht dit noodzakelijk zijn. Eventuele onderzoeken hiernaar zijn niet voorzien vanuit het waterschap.
 - e. In de rapportage van Arcadis is aangegeven dat zowel een aangedreven kering (zoals de Cleverdam), een opdrijvende kering en een demontabele kering zodanig ontworpen kunnen worden, dat ze aan de eisen van de betrouwbare sluiting kunnen voldoen. Deze oplossingen hebben echter wel gevolgen voor de beheerinspanningen. Deze beheerinspanning, in het bijzonder de inspanning tijdens een hoogwater, zorgt voor een grote belasting voor het waterschap en dient waar mogelijk verkleind te worden. Op het aspect beheerinspanning scoort de Cleverdam lager omdat het systeem in de opbouw kan falen. Dit is een veiligheidsrisico dat wij niet willen nemen. Maar er is nog een veiligheidsrisico bij de keuze voor de Cleverdam. Er is weinig ruimte langs de waterkering om bij falen van de Cleverdam met groot materieel in te grijpen. Denk aan de inzet van een kraanmachine om bij een vastzitten van de Cleverdam deze alsnog met hulp van een kraan uit de grond te trekken. Ook het aanvoeren van bigbags bij een falende Cleverdam is op onderdelen in Hanssum niet mogelijk. Het waterschap ziet dan ook af van de toepassing van een Cleverdam in deze situatie.
 - f. Tot 1 januari 2017 was het beschermingsniveau 1:250 per jaar. De dijkversterkingen die met prioriteit versterkt moeten worden, waaronder Neer, vallen onder dit beschermingsniveau. Deze zijn of gaan de realisatiefase in. Het HoogWaterBeschermingsProgramma (HWBP) dient te versterken op basis van de nieuwe norm 1:300 per jaar. Deze nieuwe norm geldt sinds 1 januari 2017. De volgende verhoging op basis van de nieuwe norm dient voor 2050 gereed te zijn. Pas bij uitvoering van de volgende dijkversterking komt de hiervoor benodigde financiering beschikbaar.
 - g. De verhoging van de keermuur met glas ter plaatse van de genoemde percelen wordt daar toegepast omdat de woningen op zeer korte afstand van de keermuur staan. De gemeente Leudal is voornemens de weg Hanssum te verhogen waarmee het zicht vanaf de openbare weg gehandhaafd blijft. Met de keuze van dit pakket aan maatregelen wordt het zicht vanaf de woningen aan de overzijde van de weg niet verbeterd. Daarbij is de afweging gemaakt tussen het borgen van de veiligheid op een sobere en doelmatige manier en het verlies van uitzicht. Het vergroten van de veiligheid tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten is

- doorslaggevend in deze afweging. Het behoud van uitzicht op de Maas is niet doorslaggevend voor de (veiligheids-)afweging van het waterschap.
- h. Op basis van de argumenten van de indiener heeft een heroverweging plaatsgevonden. Het waterschap constateert dat qua bedrijfsvoering de jachtwerf en jachthaven onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Om toezicht op de jachthaven mogelijk te maken, wordt rond de woning over ca. 25-30 meter lengte de verhoging van de keermuur uitgevoerd in glas. Daarbij wordt rekening gehouden met de gezichtspunten vanuit de woning, om zo groot mogelijke zichthoeken te verkrijgen. Dit maatwerkplan zal in goed overleg met de indiener worden opgesteld, waarbij de genoemde strekkende meters het maximum vormen.
 - i. De aannemer krijgt de opdracht mee de coupure opnieuw te ontwerpen met een verhoogde drempel. Met de gemeente Leudal vindt afstemming plaats over de ophoging van de weg Hanssum aan de binnenzijde. De afrit naar het deel aan de rivierzijde dient te voldoen aan ontwerpvoorschriften zodat alle gebruikvoertuigen gebruik kunnen blijven maken van de afrit. Dit houdt ook in dat de knik ter hoogte van de drempel niet te scherp mag zijn.
 - j. Het verplaatsen van de coupure naar het midden van het terras is een aanpassing die bespreekbaar is, mits de voorgestelde drempelhoogte gehandhaafd blijft. Het waterschap zal in overleg treden met de indiener om de wensen te bespreken zodat die in het contract van de aannemer kunnen worden opgenomen.

3.12.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. De keermuur zal gedeeltelijk in glas worden opgehoogd ter plaatse van de jachthaven. De lengte en de gezichtspunten vanuit de woning worden in overleg bepaald, met een maximum van 25-30 meter. De locatie van de coupure wordt aangepast in de plannen na overleg met indiener.

3.13 Zienswijze 13: omgeving Hanssum

3.13.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 29 maart 2017 en gericht tegen het aanpassen van de kademuur en coupure naast het perceel in eigendom van indiener. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. Indiener geeft aan dat een aantal inwoners van Ooijen-Wanssum zelf eigenaar mogen zijn en daar verantwoordelijk zijn voor het ophogen van de kademuur. Indiener is bereid om in gesprek te gaan met het waterschap over eenzelfde constructie in Neer.
- b. Indiener betoogt dat een hardstenen muur en een glazen wand geen optie zijn door verlies van woon- en leefklimaat. Indiener stelt dat een relevante oplossing de zogenaamde Cleverdam betreft. De dam is permanent aanwezig en in de bestaande keermuurhoogte opgenomen.
- c. Bureau Arcadis concludeert dat de Cleverdam voldoet aan de veiligheidseisen.
- d. Indiener stelt dat voor wat betreft de bereikbaarheid voor zwaarder materieel de toegang tot het terras gerealiseerd kan worden door plaatsing van een brede pui. Dit is een vergelijkbaar systeem als door de brandweer wordt gebruikt. Indiener verleent graag medewerking.
- e. Het waterschap stelt dat een Cleverdam een grotere beheerinspanning met zich mee brengt. Indiener stelt dat de coupures volgens het ontwerpprojectplan niet worden weggehaald en bij dreigend hoogwater zullen worden gesloten. Dit is een arbeidsintensiviteit proces. Het in werkstand brengen van de Cleverdam is volgens de indiener slechts een beperkte uitbreiding van die mankracht. Bovendien is aangeboden dat bewoners medewerking kunnen verlenen.
- f. Indiener stelt dat met het toepassen van de Cleverdam veel beheerkosten worden voorkomen. Kosten voor depots, transport en opbouw zijn niet nodig.
- g. Het waterschap stelt dat de kosten van de Cleverdam 2,5 keer zo duur zou zijn als een hardstenen muur, daar waar een glazen wand 2,1 keer zo duur is. Deze verhouding is gebaseerd op een levensduur van 50 jaar. Indiener stelt dat de Cleverdam een levensduur van 100 jaar heeft, wat wordt bevestigd door Arcadis die een kosten-verhoudingsgetal van 1,8:1 aangeeft. Indiener concludeert dat dit goedkoper is dan glas. Indiener stelt bovendien dat een Cleverdam een maximale hoogte van 1,50 meter heeft (twee keer zo hoog als waar in de afweging van uit wordt gegaan) zodat ook in zoverre een levensduur van 100 jaar reëel is te noemen.
- h. In het memo van het waterschap d.d. 10 februari 2017 gericht aan het Gemeentebestuur van Leudal worden de extra kosten van de Cleverdam bij een lengte van 560 meter en voor de gestelde levensduur, geraamd op € 7,1 mln. Indiener stelt dit vreemd te vinden, aangezien volgens de ontwerper/producent van de Cleverdam zijn de feitelijke kosten €1,344 mln. Indiener is bezorgd dat de onverklaarbaar hoge kosten als afschrikking zijn opgenomen.
- i. Het waterschap stelde tijdens de bespreking met Gemeente Leudal dat een positief advies van Expertisenetwerk Waterveiligheid (ENW) zou leiden tot heroverweging van het systeem. Indiener heeft dit criterium niet eerder gehoord.
- j. Indiener stelt dat een advies van ENW alleen door een bestuursorgaan kan worden aangevraagd. Indiener vraagt waarom het waterschap dit heeft nagelaten in de tijd dat de Cleverdam al ter sprake is geweest.
- k. Het waterschap laat in haar vergelijkende kostenberekeningen de volgende kosten buiten beschouwing: mitigerende maatregelen (terrasophogingen, tuinophogingen etc.), shadeclaims en de wegophoging. Indiener stelt dat deze kosten overigens niet van toepassing zijn bij het plaatsen van een Cleverdam. Indiener stelt dat de kostenvergelijking niet zuiver en/of onvolledig is.

- l. Gemeente Leudal is voornemens € 200.000 uit te trekken voor verfraaiing van de muur en stelt voor dat het waterschap eenzelfde bedrag vrijmaakt. Deze kosten hoeven niet te worden gemaakt bij plaatsing van een Cleverdam.
- m. Het voorliggende ontwerp is opgesteld op basis van de verouderde Waterwetnorm t/m 31 december 2016. Conform de eisen van de Waterwet per 1 januari 2017 dient de waterkering in Neer verhoogd te worden met circa 1,25 meter ten opzichte van het huidige niveau (waterbeschermingsrisico 1 : 300 jaar). De Cleverdam kent een maximale toepasbare hoogte van 1,5 meter. De Cleverdam kan hiermee voldoen aan de huidige norm.
- n. De oevers van de (grote) rivieren hebben een grote en historische betekenis voor ons cultuurlandschap. Door het eenvoudig maar verhogen van de vaste muren, met name in de woonomgeving worden ter plaatse aanwezige gebruiksfuncties belemmerd en duurzaam geschaad.
- o. Indiener stelt dat door de verhoging van de kademuur in steen de tuin moet worden verhoogd inclusief o.a. automatische beregening, elektriciteit, gazon, planten, afrastering, bestrating en verplaatsing elektronisch-bediende toegangspoort.
- p. Indiener stelt dat de voorgenomen glazen verhoging leidt tot enerzijds een ongewenste warmte-ontwikkeling tussen huis/veranda en glazen wand en anderzijds tot een gebrek aan doortocht bij warmer weer.
- q. Indiener geeft aan dat het waterschap in haar presentatie aan Gemeente Leudal en een algemene informatiebijeenkomst foto's heeft getoond van een aantrekkelijke glazen wand die aanzienlijk verschilde van foto's die het waterschap eerder heeft gebruikt en waarop het glas in brede stalen kozijnen was vervat. Indiener heeft deze foto's meegestuurd in de zienswijze. Indiener stelt dat een vertekend beeld wordt geschetst en allerm minst zeker is hoe een glazen wand er uiteindelijk uit zal gaan zien.
- r. Indiener heeft een tabel opgenomen met voorkeursalternatieven. Hierin is de kademuur opgedeeld in vijf delen (A: grens havengebouw, B: terras voor de woonkamer, C: veranda-terras, D: oprit en E: tuin) en is gevarieerd in toepassing Cleverdam, hardstenen muur en glas.
 - 1. De voorkeur van indieners gaat uit naar een Cleverdam over de gehele lengte.
 - 2. Als optie 1 niet kan, dan een Cleverdam op delen B, C en D. Op A en E stelt indiener ophoging in steen voor.
 - 3. Als optie 2 niet kan, dan zoals optie 2 waarbij deel D wordt uitgevoerd als glazen kering.
 - 4. Als optie 3 niet kan, dan een glazen kering op delen B en D en een stenen verhoging op A, C en E. Indiener stelt dat dit hetzelfde aantal meters glazen verhoging betreft als Arcadis voorstelt. Deze optie 4 dient volgens indiener te worden uitgevoerd in combinatie met mitigerende maatregelen bij deel C. Dit betreft de aanpassing van het veranda-gedeelte tot aan de kademuur, met uitbreiding van de veranda tot aan de kademuur, conform voorstel landschapsarchitect in afstemming met waterschap, echter zonder verlaagde loopgeul langs het huis. Ook kan de conform Arcadis gestelde 'grote negatieve impact op toegang van de woning' worden opgelost door een opgaande helling te creëren in de oprit en een afgaande helling als ingang naar het huis.
- s. Arcadis vermeldt in haar rapport dat maaiveldophoging niet mogelijk is i.v.m. kelderruimte onder het veranda-terras. Deze kelders zijn echter bij het plaatsen van de huidige kademuur (noodoplossing) al ingekort. Bovendien is de kelderruimte niet in gebruik en kan deze volledig worden opgevuld.
- t. Het waterschap is voornemens de coupure Schoor met circa 73 cm te verhogen. Indiener stelt dat door deze verhoging de tuin in een kuil komt te liggen. Dit is niet gewenst in verband met privacy. Indiener stelt dat de verhoging een probleem bij afvoer van hemelwater uit

- onze tuin zal veroorzaken. Indiener stelt dat de tuin ook verhoogd zal worden, inclusief de aanpassing van o.a. afrastering, automatische beregening, elektriciteit, gazon, planten en bestrating aanwezig. Ook kan verplaatsing van de elektronisch-bediende toegangspoort noodzakelijk zijn.
- u. Indiener stelt dat de huidige kademuur wordt afgebroken en een nieuwe damwand als fundament en als piping-maatregel is voorzien onder de geplande nieuwe muur. Indiener stelt voor de huidige kademuur als binnenmuur te gebruiken en er een damwand tegen aan te plaatsen (met benodigde tussenruimte voor de Cleverdam) in combinatie met een betonnen vulling. Indiener stelt dat een forse kostenbesparing kan worden gerealiseerd waarmee de Cleverdam bekostigd kan worden.
 - v. Indiener verzoekt te beoordelen of herziening van het Ontwerpplan aan de orde is.
 - w. Indiener verzoekt het waterschap met hen in overleg te treden teneinde te komen tot een oplossing waarin wij ons als directbetrokkenen van de kademuur kunnen vinden en waarbij onze standpunten gehonoreerd worden.

3.13.2 Antwoord

- a. Het waterschap is verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van de primaire waterkeringen en heeft een wettelijke taak op het gebied van hoogwaterveiligheid. En dus ook voor de waterveiligheid van het achterliggend gebied. Deze inspanning en wettelijke verantwoordelijkheid kunnen niet bij particulieren worden gelegd. Met het aangehaalde voorbeeld uit Ooijen-Wanssum wordt waarschijnlijk de bescherming van het oude Maasfront van Broekhuizen bedoeld. De daar aangelegde kade en het geleverde maatwerk in de vorm van glazen keringen en demontabele keringen betreft echter niet de aanleg van een primaire waterkering. Het betreffende gebied ligt officieel buitendijks en blijft buitendijks. De zorg voor de keringen wordt daar door de bewoners zelf beheerd via een door henzelf gesloten overeenkomst. In Neer is dit niet mogelijk aangezien de kade in Hanssum een primaire waterkering is, en de kering niet alleen de direct aanwonenden beschermt, maar ook het gebied erachter.
- b. In de rapportage van Arcadis is aangegeven dat zowel een aangedreven kering (zoals de Cleverdam), een opdrijvende kering en een demontabele kering zodanig ontworpen kunnen worden, dat ze aan de eisen van de betrouwbare sluiting kunnen voldoen. Deze oplossingen hebben echter wel gevolgen voor de beheerinspanningen. Deze beheerinspanning, in het bijzonder de inspanning tijdens een hoogwater, zorgt voor een grote belasting voor het waterschap en dient waar mogelijk verkleind te worden. Op het aspect beheerinspanning scoort de Cleverdam lager omdat het systeem in de opbouw kan falen. Dit is een veiligheidsrisico dat wij niet willen nemen. Maar er is nog een veiligheidsrisico bij de keuze voor de Cleverdam. Er is weinig ruimte langs de waterkering om bij falen van de Cleverdam met groot materieel in te grijpen. Denk aan de inzet van een kraanmachine om bij een vastzitten van de Cleverdam deze alsnog met hulp van een kraan uit de grond te trekken. Ook het aanvoeren van bigbags bij een falende Cleverdam is op onderdelen in Hanssum niet mogelijk. Het waterschap ziet dan ook af van de toepassing van een Cleverdam in deze situatie.
- c. Zie reactie onder b. van deze zienswijze.
- d. De voorgestelde medewerking wordt op prijs gesteld. Indien voor een aangedreven kering gekozen zou worden, zou dat wellicht een oplossing kunnen bieden ter hoogte van het perceel van de indiener. Echter, het systeem dient als totaal beoordeeld te worden op onder

- andere ook de aspecten bereikbaarheid, maatschappelijke verantwoording en kosten. De bereikbaarheid van de naastliggende percelen voldoet niet.
- e. Zie reactie onder b. van deze zienswijze. Aangaande het zelf willen sluiten van de kering stelt het waterschap wettelijk verantwoordelijk te zijn voor de veiligheid van de primaire keringen. Deze verantwoordelijkheid kan niet worden overgedragen aan de bewoners.
 - f. Voor de Cleverdam zijn inderdaad geen kosten voor depots en transport nodig. Met de opbouw zijn wel kosten gemoeid.
 - g. Van alle type oplossingsrichtingen zijn zowel de investeringskosten bepaald als de 'Life Cycle Costs' (LCC). Onder LCC worden de kosten verstaan die in de komende 100 jaar nodig zijn voor het beheer, onderhoud en levensduur van een waterkeringssysteem. De constatering is juist dat een Cleverdam met een hoogte van 123 cm, waarbij het systeem voor een periode van 100 jaar wordt aangelegd (factor 1,8 duurder dan de referentie-keermuur) goedkoper is dan een glazen kering die een levensduur van 50 jaar heeft (factor 2,1 duurder dan de referentie-keermuur). De keuze voor glas op een beperkt aantal locaties was echter niet gebaseerd op deze kostenvergelijking, maar op veiligheid van de kering. Het is verder op dit moment niet te voorspellen of een verhoging van 123 cm inderdaad 100 jaar blijvend aan de (toekomstige) norm kan voldoen.
 - h. De kostenberekening van het waterschap gaat voor iedere oplossingsrichting uit van eenzelfde detailniveau in de uitwerking, zodat de systemen qua kosten onderling vergelijkbaar zijn. Van elk systeem is daarvoor een schetsontwerp gemaakt dat met de leverancier en ontwikkelaar van het systeem is afgestemd. Alle oplossingen hebben min of meer eenzelfde opbouw, bestaande uit een 6 meter damwand als fundering met daarbovenop een betonnen constructie waar een glazen, demontabele, opdrijvende of aangestuurd constructie op bevestigd wordt. De totale projectkosten voor een toe te passen systeem bestaan uit de investeringskosten (benodigde fundering + waterkerend systeem) en de levensduurkosten (jaarlijks, regulier, groot onderhoud incl. verhoging van het waterkerend systeem met 50 cm na 50 jaar) voor 100 jaar. In het rapport van Arcadis zijn van alle type oplossingsrichtingen zowel de investeringskosten bepaald als de 'Life Cycle Costs' (LCC). Onder LCC worden de kosten verstaan die in de komende 100 jaar nodig zijn voor het beheer, onderhoud en levensduur van een waterkeringssysteem. In paragraaf 4.3.3. van het rapport is aangegeven dat voor de aangedreven keringen een ontwerphorizon van 50 jaar is gekozen. Dit houdt in dat na 50 jaar een gedeelte van de constructie vervangen moet worden. De kosten hiervan zijn opgenomen in de LCC over 100 jaar. De genoemde 1,344 miljoen euro begrijpen we niet en is ook niet verder onderbouwd.
 - i. Het waterschap heeft tijdens de bespreking met de gemeente Leudal aangegeven dat de Cleverdam niet beschikt over een positief advies van het ENW.
 - j. Op basis van de rapportage van Arcadis heeft het Dagelijks Bestuur een besluit genomen. De Cleverdam is daarbij afgevallen op de gevolgen die deze oplossing heeft voor de beheerinspanning. Deze beheerinspanning, in het bijzonder de inspanning tijdens hoogwater, zorgt voor een grote belasting voor het waterschap en dient waar mogelijk verkleind te worden. De procedure van het ENW gaat er vanuit dat een overheidsorganisatie het initiatief neemt voor een adviesaanvraag. Het waterschap heeft het besluit genomen om de Cleverdam niet toe te passen. Het indienen van een verzoek bij het ENW was dan ook een vervolgstap dat niet aan de orde was.
 - k. Het is een correcte constatering dat de genoemde punten in het rapport van Arcadis niet zijn meegewogen. In de kostenvergelijking zijn de kosten van immateriële schade, mitigerende maatregelen en vergoedingen buiten beschouwing gelaten om tot een zuiver technische

- vergelijking van de oplossingen te komen. Voor het waterschap wegen de veiligheidscriteria het zwaarst. Een veilige dijk en realisatie van de wettelijk afgesproken bescherming van Neer tegen hoogwater zijn voor het waterschap de doorslaggevende criteria. In het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer is wel een integrale afweging gemaakt (er is onder meer verkennend veldonderzoek uitgevoerd naar natuurwaarden en archeologisch bureauonderzoek, zie hoofdstuk 5 projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer).
- l. De gemeente heeft in haar zienswijze een bijdrage van € 200.000 toegezegd voor de uitbreiding van de lengte van glas, onder de voorwaarde dat het waterschap minimaal hetzelfde bedrag zou bijdragen. Volgens de zienswijze gaat het niet op de verfraaiing van de muur. Ten aanzien van de Cleverdam heeft het waterschap het besluit genomen om deze oplossing niet toe te passen, zoals is aangegeven onder b. van deze zienswijze.
 - m. Tot 1 januari 2017 was het beschermingsniveau 1:250 per jaar. De dijkversterkingen die met prioriteit versterkt moeten worden, waaronder Neer, vallen onder dit beschermingsniveau. Deze zijn of gaan de realisatiefase in. Het HoogWaterBeschermingsProgramma (HWBP) dient te versterken op basis van de nieuwe norm 1:300 per jaar. Deze nieuwe norm geldt sinds 1 januari 2017. De volgende verhoging op basis van de nieuwe norm zal omstreeks 2050 gereed dienen te zijn. Pas bij uitvoering van de volgende dijkversterking komt de hiervoor benodigde financiering beschikbaar.
 - n. Het Waterschap Limburg onderschrijft het belang van de oude cultuurlandschappen in het stroomgebied van de Maas. Tegelijkertijd dienen de dorpskernen dicht langs de Maas te worden beschermd tegen hoog water. Het waterschap maakt een afweging op basis van onder andere kosten, wijze van inpassing, beperkingen in de ondergrond en landgebruik. De afweging tussen behoud van de leefomgeving en bescherming tegen hoog water lijkt soms tegenstrijdig omdat door de bescherming juist ook de leefomgeving wordt geschaad. Het waterschap is van mening een juiste afweging te hebben gemaakt.
 - o. De keerwand die grenst aan het perceel van de indiener wordt ter hoogte van het woonhuis verhoogd met glas. Dit geldt niet voor de tuin die naast de woning is gelegen. Wel stellen we vast dat in meest noordelijk deel van de tuin een terras is aangebracht. Dit terras is verhoogd aangelegd en biedt uitzicht op het Maasdal, op zithoogte. In afwijking van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer stellen wij de volgende mitigerende maatregel voor: waterschap draagt zorg voor het verhogen van het terras met 75 cm. Het waterschap gaat hierover met de indiener in overleg.
 - p. Het waterschap sluit niet uit dat er op sommige momenten extra warmteontwikkeling kan ontstaan. Echter, op andere momenten kan de glazen verhoging ook bijdragen aan extra beschutting, waardoor een meer aangenaam klimaat ontstaat.
 - q. De toepassing van glazen wanden als waterkering zijn volop in ontwikkeling. In de situatie bij Hanssum is sprake van een toepassing van glas in de kerende hoogte. Dit houdt in dat het glas voldoende sterk dient te zijn om bijvoorbeeld drijvende boomstammen veilig te kunnen keren. Binnen deze randvoorwaarden streeft het waterschap naar maximale transparantie van de glazen waterkering.
 - r. Het waterschap ziet af van een toepassing van een Cleverdam in deze situatie, zie hiervoor ook onder b. en j. De verhoging van de keermuur wordt bij de indiener gedeeltelijk voorzien met glas. Daarbij is gekozen voor een eenduidige vormgeving. Dit houdt in dat er vanaf woning nr. 40C tot en met de woning van indiener ongeveer 50 strekkende meter glas wordt aangebracht. In de optie 4 van de indiener wordt voorgesteld om de glaswand te onderbreken ter hoogte van deel D. Waterschap is van mening dat hiermee een versnipperd beeld ontstaat, hetgeen niet bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit.

- s. Bedankt voor deze informatie. Het waterschap neemt deze voor kennisgeving aan. Overigens wordt volgens de informatie van de gemeente Hanssum 42 aangegeven als gemeentelijk monument, inclusief voorraadkelder.
- t. De coupure bij Schoor wordt verhoogd met 78 cm. De aansluitende openbare weg wordt evenredig mee verhoogd. Onderdeel van het verhogen van de weg is dat hemelwater niet wordt afgewenteld op particuliere percelen. Dit houdt in dat een zodanige technische oplossing wordt gekozen door de gemeente, dat er geen wateroverlast ontstaat. Onderdeel van het verhogen van de weg is dat ook de aansluitende inrit wordt aangesloten en dat hekwerken herplaatst worden.
- u. Uit het technische voorstel blijkt betrokkenheid van de indiener. Deze constructieve houding wordt op prijs gesteld. Echter, zoals al eerder gemeld onder b., j. en r., heeft het waterschap het besluit genomen om de Cleverdam niet toe te passen.
- v. Zie het antwoord onder w. van deze zienswijze.
- w. Het waterschap streeft er naar om in goed overleg met bewoners te zijn en is hier ook op aanspreekbaar. Dit houdt niet in dat alle standpunten van de indiener gehonoreerd kunnen worden.

3.13.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geen geeft aanleiding tot inhoudelijke aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. In overleg met de indiener worden enkele mitigerende maatregelen in de tuin, terras en toegangspoort nader uitgewerkt. Hiervoor wordt een verwijzing opgenomen in het projectplan.

3.14 Zienswijze 14: omgeving Eiland-Hagendoorn

3.14.1 Samenvatting

De zienswijze is ontvangen op 23 maart 2017 en gericht tegen het ophogen van de weg naast het perceel en de panden van indiener, waardoor een deel van het perceel noodzakelijk is. De volgende argumenten en overwegingen worden aangedragen:

- a. Door de dijkuitbreiding aan de rechter zijde van het huis is het betreffende perceel geen volwaardig stuk grond meer. De mogelijkheden voor uitoefening van de agrarische werkzaamheden alsmede voor het variëren in telen en voor eventuele verhuur van het perceel worden door deze inkrimping zeer beperkt.
- b. Door het ophogen van de weg richting het kruispunt is de toegang van het agrarische perceel (aan rechterkant van het woonhuis zijde Hagendoorn) rechtstreeks vanuit de straat niet meer mogelijk. Dit heeft als gevolg dat loskoppeling van de percelen rondom woonhuis (Eiland 9) geen optie meer is. Omdat er volgens de plannen geen directe toegangsmogelijkheid vanuit de weg gerealiseerd zal worden, worden teeltmogelijkheden en verhuurmogelijkheden beperkt.
- c. Indiener vreest dat de voorgestelde dijkopbouw en verhoging van de weg ook een negatieve invloed zal hebben op de afvoer van het hemelwater. Doordat dit perceel een stuk lager ligt dan de aangelegene wegen zal het overtollige water eerder terecht komen op het lager gelegen perceel. Het perceel zal hierdoor natter blijven waardoor het minder geschikt wordt voor agrarische doeleinden.
- d. Door de verhoging van de weg, en het verhogen van de dijken rondom het huis alsmede door het ophogen van het kruispunt komt het woonhuis flink lager te liggen dan de weg. Het huis komt hierdoor in een "kuil" te liggen. Dit heeft een zeer nadelige invloed op de waarde van het huis.
- e. De voorgestelde plannen voor verhoging van de weg zorgen ervoor dat het oorspronkelijke karakter en met name het genot van de prachtige omgeving en het vrije uitzicht wordt volledig ontnomen.
- f. Indiener wenst dat de aansluiting van de "verhoogde" weg naar het erf/de oprit wordt gerealiseerd voor voertuigen als tractor/aanhanger/ vrachtwagen/ bedrijfsauto.
- g. Indiener verzoekt het plan aan te passen waardoor minder agrarisch perceel wordt afgestaan.
- h. Indiener verzoekt de voorgestelde dijkopbouw de richting van de Romeinse weg te verschuiven.
- i. Indiener verzoekt een aparte toegangsweg te realiseren naar het perceel aan de rechterzijde van het woonhuis (zijde Hagendoorn).
- j. Indiener verzoekt het kruispunt Hagendoorn-Eiland meer te verschuiven richting Buggenum waardoor de verhoging van het laatste deel van de weg "Eiland" meer geleidelijk zal verlopen.

3.14.2 Antwoord

- a. Het perceel waar de indiener op doelt wordt inderdaad deels ingenomen door de verbreding en verplaatsing van de dijk. In de afweging heeft het waterschap de belangen van de indiener afgewogen tegen die van onder andere de eigenaar van de hoge druk gasleiding. Deze gasleiding ligt aan de andere zijde van de dijk. Als indiener meent dat er, ondanks de zorgvuldige belangenafweging, sprake is van onevenredige schade als gevolg van rechtmatige besluiten of rechtmatige feitelijke handelingen, die nodig zijn om de

- dijkverbeteringsmaatregelen uit te voeren, kan hij een verzoek om nadeelcompensatie indienen bij het waterschap. Dit staat los van het indienen van een beroep bij de Raad van State. Een verzoek om nadeelcompensatie kan worden ingediend nadat het projectplan onherroepelijk is geworden. Dat wil zeggen nadat het plan is goedgekeurd door gedeputeerde Staten en een eventuele beroepsprocedure is afgerond. Verzoeken of aanvragen om nadeelcompensatie worden conform de Verordening Nadeelcompensatie Waterschap Limburg afgehandeld. Deze regeling kan worden geraadpleegd op de website www.overheid.nl.
- b. De wegophoging is noodzakelijk in verband met de dijkverhoging. In verband met de bereikbaarheid van het perceel zal een ontsluiting van het perceel naar de weg Eiland worden aangebracht. Dit zal gebeuren in overleg met de eigenaar van het perceel. Hiervoor wordt contact met hem opgenomen. Eventuele benodigde maatregelen worden in een notitie vastgelegd. De aannemer krijgt de opdracht om deze maatregelen uit te werken en te realiseren.
 - c. Het bestaande waterhuishoudkundige systeem blijft intact. Tevens voorziet het plan niet in een toename van het verhard oppervlak. Een toename van de wateroverlast is daarmee niet te verwachten. De verhoging en verbreding van de dijken leidt niet tot een wijziging van de grondwaterstanden. Het water dat van het talud afloopt is zo gering dat dit niet tot toename van wateroverlast leidt. Hetzelfde geldt voor de afvoer vanaf de te verhogen weg. Maatregelen voor de verbetering van de waterhuishouding als gevolg van de dijkverbreding en verhoging zijn daarom niet nodig.
 - d. Het Waterschap Limburg heeft een wettelijke taak om waterveiligheid te borgen en in stand te houden voor de in de Waterwet aangewezen primaire waterkeringen. Voor dijkkring 74, Neer, heeft het waterschap van Rijkwaterstaat opdracht gekregen de dijkkring te versterken. Concreet gaat het om het behalen van de wettelijke veiligheidsnorm van 1/250 per jaar. Het voldoen aan deze norm houdt in dat de dijken worden verhoogd en versterkt. Het verhogen van dijken houdt, in algemene zin, in dat een beperking optreedt in de huidige zichtlijnen. De wijze waarop de waterkering wordt verhoogd en versterkt, is afgewogen in een variantenanalyse. Het waterschap moet bij deze planvorming rekening houden met de eisen van sober en doelmatigheid. Sober houdt in dat enkel de kosten van maatregelen om de primaire waterkering weer aan de waterveiligheidsnorm te laten voldoen, en de wettelijke inpassing in de omgeving, voor subsidie in aanmerking komen. Doelmatig houdt in dat de totale kosten van een primaire kering gedurende de gehele levensduur worden geminimaliseerd. Deze eisen zijn afgewogen tegenover eisen zoals natuur en gebruiksfuncties. Het waterschap realiseert zich dat het met het verhogen van de kering een belangrijk deel van het uitzicht verloren gaat. Daarbij is de afweging gemaakt tussen het borgen van de veiligheid op een sobere en doelmatige manier en het verlies van uitzicht. Het vergroten van de veiligheid tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten is doorslaggevend in deze afweging.
 - e. Zie het antwoord onder d. van deze zienswijze.
 - f. De as van de weg zal zuidwaarts worden verplaatst. Hierdoor ontstaat ruimte om afritten te realiseren naar het perceel en erf met voldoende flauw talud zodat die kunnen worden gebruikt voor materieel van de perceeleigenaar. Zie hiervoor ook het voorstel onder b. van deze zienswijze.
 - g. Zie het antwoord onder a. van deze zienswijze.
 - h. Zie het antwoord onder a. van deze zienswijze.
 - i. Zie het antwoord onder b. van deze zienswijze.

- j. Het verschuiven van het kruispunt Eiland/Hagendoorn richting Buggenum heeft voor de helling van de weg Eiland aan de zijde van de indiener geen toegevoegde waarde. De hoogte van de helling van de weg wordt bepaald door de nieuwe hoogte en nieuwe ligging van de dijk. Het kruispunt en de weg worden overigens al deels verplaatst richting Buggenum om met de stijging van het wegtalud van Eiland de woningen van Eiland 9 en Hagendoorn 1 te ontzien. Het kruispunt wordt niet aangepast.

3.14.3 Conclusie

De ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot inhoudelijke aanpassing van het projectplan Waterwet van Dijkkring 74 Neer. Mitigerende maatregelen ten aanzien van op- en afritten naar het perceel worden in overleg met de indiener uitgewerkt en vervolgens opgedragen aan de aannemer.

4 Ambtshalve wijzigingen

4.1 Projectplan Waterwet

Hoofdstuk 4, paragraaf 4.5, Dijkvak 4 Rohrstraat

In het ontwerp-projectplan was een sanering van de coupure Rohrstraat voorzien. Deze coupure maakt geen deel uit van de primaire kering, maar maakt onderdeel uit van de 'groene rivier'. Op basis van een heroverweging binnen het waterschap is besloten om deze coupure niet te saneren. Daarmee komt de geplande constructie brug eveneens te vervallen. In afwijking van de oorspronkelijke Alternatievenafweging voor de dijkversterking dijkkring 74 Neer wordt bij de kruising met de Rohrstraat gekozen voor alternatief 3-2. Daarbij blijft de bestaande landschapsinrichting gelijk en blijft het natte doorstroomprofiel van de 'groene rivier' behouden. De bestaande waterkering wordt verhoogd, de 'slinger' blijft in stand met bijbehorende grondtaluds. Er is sprake van een realistisch, uitbreidbaar en veilig alternatief. De bocht aan de zuidzijde is beter vormgegeven ten behoeve van het onderhoudsmaterieel van het waterschap. De tekst en afbeeldingen in het projectplan (inclusief bijlagen) worden hierop aangepast

Hoofdstuk 4, paragraaf 4.8, Dijkvak 7, coupure Molenstraat/Hagendoorn

In het ontwerp-projectplan was aangegeven dat voor de coupure nog gekeken zou worden om de drempel van de coupure te verhogen. Daarvoor was een ontwerpoptimalisatie door de aannemer voorzien. Het waterschap heeft deze optimalisatie reeds laten uitvoeren. Daaruit is gebleken dat de coupuredrempel verhoogd kan worden tot N.A.P. + 18,40 meter. Dit is 0,21 m hoger dan de bestaande drempelhoogte.

De tekst in het projectplan wordt hierop aangepast.